

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2023/1115**2023 m. gegužės 31 d.****dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų biržos prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010****(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) miškai, teikiantys prieglobstį didžiajai daliai Žemės sausumos biologinės įvairovės, teikia ir labai įvairią naudą aplinkai, taip pat ekonominę ir socialinę naudą, įskaitant medieną, su mediena nesusijusius miško produktus ir žmonijai būtinas ekosistemines paslaugas. Jie palaiko ekosistemų funkcijas, padeda apsaugoti klimato sistemą, valo orą ir atlieka gyvybiškai svarbų vaidmenį valant vandenį bei dirvožemius ir išlaikant vandenį bei papildant jo išteklius. Dideli miškų plotai yra drėgmės šaltinis ir padeda užkirsti kelią žemyninių regionų dykumėjimui. Be to, miškai yra apytikriai trečdalis pasaulio gyventojų pragyvenimo ir pajamų šaltinis, tad miškų naikinimas turi rimtų padarinių pažeidžiamiausių žmonių, įskaitant čiabuvių tautas ir vietas bendruomenes, kurios yra labai priklausomos nuo miškų ekosistemų, pragyvenimo šaltiniams. Be to, dėl miškų naikinimo ir alinimo mažėja būtinų anglies dioksido absorbentų. Dėl miškų naikinimo ir alinimo taip pat daugėja laukinių gyvūnų, ūkinių gyvūnų ir žmonių kontakto tikimybė, todėl didėja naujų ligų plitimo ir naujų epidemijų bei pandemijų rizika;
- (2) miškai naikinami ir alinami nerimą keliančiu tempu. Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) vertinimu 1990–2020 m. visame pasaulyje prarasta 420 mln. hektarų miško – tai už Europos Sąjungą didesnis plotas, kuris sudaro apie 10 % visų likusių pasaulio miškų. Miškų naikinimas ir alinimas savo ruožtu yra svarbūs visuotinio atšilimo ir biologinės įvairovės nykimo – dviejų svarbiausių mūsų laikų aplinkos problemų – veiksniai. Tačiau kasmet pasaulyje ir toliau prarandama 10 mln. hektarų miško. Miškai taip pat patiria didelį klimato kaitos poveikį ir per ateinančius dešimtmečius reikės spręsti daug uždavinių, kad būtų užtikrintas miškų gebėjimas prisitaikyti ir atsparumas;
- (3) naikinant ir alinant miškus įvairiais būdais prisidedama prie pasaulinės klimato krizės. Svarbiausia, kad dėl susijusių miškų gaisrų didėja išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, visam laikui sunaikinami anglies dioksido absorbentai, mažėja paveiktos vietovės atsparumas klimato kaitai ir drastiškai sumažėja jos biologinė įvairovė, taip pat atsparumas ligoms ir kenkėjams. Vien miškų naikinimas lemia 11 % išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kaip nurodyta 2019 m. Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialioje ataskaitoje dėl klimato kaitos ir žemės;
- (4) pastarojo meto tyrimais patvirtinta, kad dėl kritiškos klimato padėties visame pasaulyje nyksta biologinė įvairovė, o biologinės įvairovės nykimas dar labiau pablogina klimato kaitą, nes šie du reiškiniai yra tarpusavyje glaudžiai susiję. Biologinė įvairovė ir sveikos ekosistemos yra itin svarbios klimato kaitai atspariam vystymuisi. Vabzdžiai, paukščiai ir žinduoliai veikia kaip apdulkintojai bei sėklų platintojai ir gali tiesiogiai ar netiesiogiai padėti efektyviau kaupti anglies dioksidą. Miškai taip pat užtikrina nuolatinį vandens išteklių papildymą ir sausrų bei jų žalingo poveikio vietos bendruomenėms, įskaitant čiabuvių tautas, prevenciją. Vienintelė didžiausia gamtinė klimato kaitos švelninimo galimybė – drastiškai mažinti miškų naikinimą ir alinimą, taip pat sistemškai atkurti miškus ir kitas ekosistemas;

⁽¹⁾ OL C 275, 2022 7 18, p. 88.⁽²⁾ 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos sprendimas.

- (5) biologinė įvairovė yra būtina ekosistemų ir ekosisteminių paslaugų atsparumui tiek vietos, tiek pasaulio lygmeniu. Daugiau nei pusė pasaulio bendrojo vidaus produkto priklauso nuo gamtos ir jos paslaugų. Trys labai svarbūs ekonomikos sektoriai – statybos, žemės ūkio ir maisto bei gėrimų – yra labai priklausomi nuo gamtos. Biologinės įvairovės nykimas kelia grėsmę tvariems vandens ciklams ir maisto sistemoms, todėl kyla pavojus apsirūpinimo maistu saugumui ir mitybai. Daugiau kaip 75 % pasaulio maistinių kultūrų rūšių priklauso nuo gyvūnų atliekamo apdulkinimo. Be to, keliuose pramonės sektoriuose genetinė įvairovė ir ekosistemines paslaugas yra svarbūs gamybos ištekliai, visų pirma gaminant vaistus, įskaitant antimikrobines medžiagas;
- (6) klimato kaita, biologinės įvairovės nykimas ir miškų naikinimas yra didžiausios pasaulinės svarbos klausimai, turintys įtakos žmonijos išlikimui ir tvarioms gyvenimo sąlygoms Žemėje. Dėl spartesnės klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir aplinkos būklės blogėjimo, taip pat apčiuopiamų jų pražūtingo poveikio gamtai, žmonių gyvenimo sąlygoms ir vietos ekonomikai pavyzdžių buvo pripažinta, kad žalioji pertvarka yra pagrindinis mūsų laikų tikslas ir lyčių bei kartų lygybės klausimas;
- (7) aplinkos srities žmogaus teisių gynėjai, kurie siekia apsaugoti ir propaguoti žmogaus teises, susijusias su aplinka, įskaitant prieigą prie švaraus vandens, oro ir žemės dažnai tampa persekiojimo ir mirtinų išpuolių taikiniu. Tie išpuoliai daro neproporcingai didelį poveikį čiabuvių tautoms. Remiantis 2020 m. pranešimais, daugiau kaip du trečdaliai tų išpuolių aukų dirbo, kad apsaugotų pasaulio miškus nuo naikinimo ir pramonės plėtos;
- (8) Sąjungos vartojimas yra svarbi miškų naikinimo ir alinimo visame pasaulyje varomoji jėga. Atliekant šio reglamento poveikio vertinimą apskaičiuota, kad be tinkamų reguliavimo srities intervencinių veikslių vien dėl šešių biržos prekių (galvijų, kava, alyvpalmių aliejaus, sojų ir medienos) Sąjungos suvartojimo ir gamybos kasmet sunaikinamo miško plotas iki 2030 m. pasiektų apytikriai 248 000 hektarų;
- (9) kalbant apie miškų padėtį Sąjungoje, 2020 m. Europos miškų būklės ataskaitoje teigiama, kad 1990–2020 m. miškų plotas Europoje padidėjo 9 %, biomasėje sukaupto anglies dioksido padaugėjo 50 %, o medienos pasiūla padidėjo 40 %. Neliestiems ir natūraliai ataugantiems miškams rizika kyla, inter alia, dėl intensyvios miškotvarkos, taip pat kyla pavojus jų unikaliai biologinei įvairovei ir struktūrinėms ypatybėms. Be to, Europos aplinkos agentūra pažymėjo, kad nesutrikdytais arba natūraliais šiuo metu laikoma mažiau kaip 5 % Europos miškų, o 10 % Europos miškų buvo priskirta miškų, kuriuose vykdoma intensyvi miškotvarka, kategorijai. Miškų ekosistemos susiduria su įvairiu klimato kaitos sukeltu spaudimu, pradedant ekstremaliomis oro sąlygomis ir baigiant kenkėjais, ir su žmonių vykdoma veikla, kuri daro neigiamą poveikį ekosistemoms ir buveinėms. Pavyzdžiui, intensyviai tvarkomi vienodo amžiaus miškai dėl kirtimų ir negyvos medienos šalinimo gali turėti didelį poveikį ištiesoms buveinėms;
- (10) 2019 m. Komisija priėmė kelias iniciatyvas, skirtas pasaulinėms aplinkos krizėms spręsti, įskaitant konkrečius kovos su miškų naikinimu veiksmus. 2019 m. liepos 23 d. Komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ („ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“) Komisija kaip vieną iš prioritetų įvardijo Sąjungos vartojimo poveikio žemei mažinimą ir produktų, kurių tiekimo grandinės yra nesusijusios su miškų naikinimu, vartojimo Sąjungoje skatinimą. 2019 m. gruodžio 11 d. komunikate „Europos žaliasis kursas“ Komisija išdėstė naują augimo strategiją, kuria siekiama pertvarkyti Sąjungą į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, paremta tvaria ir taisyklėmis grindžiama laisva prekyba, kurioje 2050 m. visai nebus grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, o ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo ir joks asmuo ar vieta nebus palikti nuošalyje. Ja taip pat siekiama apsaugoti, tausoti ir puoselėti Sąjungos gamtinį kapitalą ir apsaugoti piliečių ir ateities kartų sveikatą ir gerovę nuo su aplinka susijusios rizikos ir poveikio. Be to, Europos žaliuoju kursu siekiama užtikrinti piliečiams ir ateities kartoms, inter alia, gryną orą, švarų vandenį, sveiką dirvožemį ir biologinę įvairovę. Tuo tikslu 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikate dėl 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos: Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą („2030 m. ES biologinės įvairovės strategija.“), 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikate dėl sąžiningos, sveikos ir aplinkai palankios maisto sistemos strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ („Nuo ūkio iki stalo“ strategija), 2021 m. liepos 16 d. Komisijos komunikate dėl

naujos 2030 m. ES miškų strategijos, 2021 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikate dėl sveikos planetos visiems kūrimo ir kitose pagal Europos žaliąjį kursą parengtose atitinkamose strategijose, tokiose kaip 2021 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatas dėl ilgalaikės ES kaimo vietovių vizijos: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m., dar labiau pabrėžiama veiksnių miškų apsaugos ir atsparumo srityje svarba. Visų pirma 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija siekiama apsaugoti gamtą ir pakeisti ekosistemų alinimo tendencijos kryptį. Galiausiai 2018 m. spalio 11 d. Komisijos komunikatu dėl tvarios Europos bioekonomikos: ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas gerinama aplinkos ir ekosistemų apsauga ir kartu, ieškant naujų gamybos ir vartojimo būdų, sprendžiamas didėjančios maisto, pašarų, energijos, medžiagų ir produktų paklausos klausimas;

- (11) valstybės narės ne kartą išreiškė susirūpinimą dėl nuolatinio miškų naikinimo ir miškų alinimo. Jos pabrėžė, kad dabartinės politikos ir veiksnių pasauliniu lygmeniu miškų išsaugojimo, atkūrimo ir tvaraus valdymo srityje nepakanka, kad būtų sustabdytas miškų naikinimas, alinimas ir biologinės įvairovės nykimas, todėl reikia imtis aktyvesnių Sąjungos veiksnių, kad būtų veiksmingiau padedama siekti darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinant 2015 m. visų Jungtinių Tautų (JT) valstybių narių patvirtintą Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. Taryba savo komunikate „ES veiksnių, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ ypač pritarė paskelbtam Komisijos pranešimui, kad ji įvertins papildomas reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias priemones ir pateiks pasiūlymus abiejų rūšių priemonėms. Sąjunga ir valstybės narės taip pat pritarė JT Veiksnių dešimtmečiui siekiant DVT, JT ekosistemų atkūrimo dešimtmečiui ir JT šeimos ūkininkavimo dešimtmečiui;
- (12) Europos Parlamentas pabrėžė, kad vykdomas pasaulio miškų ir natūralių ekosistemų naikinimas, alinimas ir konversija, taip pat žmogaus teisių pažeidimai, yra daugiausia susiję su žemės ūkio gamybos plėtra, visų pirma miškų pavertimu žemės ūkio paskirties žeme, skirta įvairiems labai paklausiams biržos prekėms ir produktams gaminti. 2020 m. spalio 22 d. Europos Parlamentas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 225 straipsnį priėmė rezoliuciją, kurioje Komisija raginama, remiantis SESV 192 straipsnio 1 dalimi, pateikti pasiūlymą dėl „ES teisinės sistemos, skirtos ES sukeliama pasauliniam miškų naikinimui sustabdyti ir pradėti juos atkurti“, grindžiamos privalomu išsamiu patikrinimu;
- (13) kova su miškų naikinimu ir alinimu yra svarbi dalis priemonių rinkinio, kurio reikia norint sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir vykdyti Sąjungos įsipareigojimus pagal Europos žaliąjį kursą, taip pat pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją priimtą Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos ⁽³⁾ (toliau – Paryžiaus susitarimas) ir Aštuntąją aplinkosaugos veiksnių programą, patvirtintą Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2022/591 ⁽⁴⁾, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1119 ⁽⁵⁾ nustatytą teisiškai privalomą įsipareigojimą ne vėliau kaip iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą ir iki 2030 m. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu;
- (14) kova su miškų naikinimu ir alinimu taip pat yra svarbi dalis priemonių rinkinio, kurio reikia norint kovoti su biologinės įvairovės nykimu ir vykdyti Sąjungos įsipareigojimus pagal JT biologinės įvairovės konvenciją (BĪK) ⁽⁶⁾, Europos žaliąjį kursą, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją ir susijusius Sąjungos gamtos atkūrimo tikslus;
- (15) neliesti miškai yra unikalūs ir nepakeičiami. Įveistinių ir sodintinių miškų biologinė įvairovė ir ekosisteminės paslaugos yra kitokie, palyginti su neliestais ir natūraliai ataugančiais miškais;
- (16) žemės ūkio plėtra lemia beveik 90 % pasaulinio miškų naikinimo: daugiau kaip pusė sunaikintų miškų ploto paverčiama pasėliams skirta žeme ir beveik 40 % sunaikintų miškų tampa gyvulių ganyklomis;
- (17) gyvulių pašarų gamyba gali prisidėti prie miškų naikinimo ir alinimo. Alternatyvios tvarios žemės ūkio praktikos skatinimas gali padėti spręsti aplinkos ir klimato uždavinius ir užkirsti kelią miškų naikinimui ir alinimui visame pasaulyje. Paskatos rinktis labiau subalansuotą, sveikesnę ir maistingesnę mitybą ir tvaresnį gyvenimo būdą gali sumažinti žemei ir ištekliams tenkantį spaudimą;

⁽³⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

⁽⁴⁾ 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/591 dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksnių programos iki 2030 m. (OL L 114, 2022 4 12, p. 22).

⁽⁵⁾ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

⁽⁶⁾ 1993 m. spalio 25 d. Tarybos sprendimas 93/626/EEB dėl Biologinės įvairovės konvencijos sudarymo (OL L 309, 1993 12 13, p. 1).

- (18) 1990–2008 m. Sąjunga importavo ir suvartojo trečdali visame pasaulyje parduodamų žemės ūkio produktų, siejamų su miškų naikinimu. Sąjungos vartojimui priskiriama 10 % per tą laikotarpį visame pasaulyje vykusio miškų naikinimo, susijusio su prekių gamyba ar paslaugų teikimu. NET jei santykinė Sąjungos suvartojimo dalis mažėja, Sąjungos vartojimu neproporcingai daug prisidedama prie miškų naikinimo. Todėl Sąjunga turėtų imtis veiksmų, kad sumažintų pasaulinį miškų naikinimą ir alinimą, kurį lemia tam tikrų biržos prekių ir produktų vartojimas joje, ir tokiu būdu stengtis mažiau prisidėti prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo ir biologinės įvairovės nykimo pasaulyje, taip pat skatinti tvarius gamybos ir vartojimo modelius Sąjungoje ir visame pasaulyje. Kad Sąjungos politikos poveikis būtų didžiausias, ja turėtų būti siekiama daryti įtaką pasaulinei rinkai, o ne tik tiekimo į Sąjungą grandinėms. Šiuo požiūriu labai svarbios yra partnerystės ir veiksmingas tarptautinis bendradarbiavimas, įskaitant laisvosios prekybos susitarimus, su šalimis gamintojomis ir šalimis vartotojomis;
- (19) Sąjunga yra įsipareigojusi visame pasaulyje skatinti ir įgyvendinti plataus užmojo aplinkos ir klimato politiką pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, visų pirma jos 37 straipsnį, kuriame nustatyta, kad aukštas aplinkosaugos lygis ir aplinkos kokybės gerinimas turi būti integruotas į Sąjungos politiką ir užtikrintas pagal darnaus vystymosi principus. Vykdamas veiksmus pagal šį reglamentą, kurie yra Europos žaliojo kurso išorės aspekto dalis, turėtų būti atsižvelgiama į esamų pasaulinių susitarimų, įsipareigojimų ir programų, kuriais padedama mažinti miškų naikinimą ir alinimą, svarbą; tai yra, pavyzdžiui, 2017–2030 m. JT strateginis miškų planas ir jo pasauliniai miškų srities tikslai, JT bendroji klimato kaitos konvencija (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimas, BJK ir jos Pasaulinė biologinės įvairovės strategija po 2020 m., visuotinis 2011–2020 m. strateginio biologinės įvairovės išsaugojimo planas ir jo Aičio biologinės įvairovės tikslai ir JT konvencija dėl kovos su dykumėjimu; taip pat bus atsižvelgiama į daugiašalės sistemos, kuria remiamas miškų naikinimo ir alinimo pagrindinių priežasčių šalinimas, pavyzdžiui, JT DVT ir JT deklaracijos dėl čiabuvių tautų teisių, svarbą;
- (20) miškų naikinimo sustabdymas ir nualintų miškų atkūrimas yra esminė DVT dalis. Šiuo reglamentu visų pirma turėtų būti padedama siekti tikslų, susijusių su gyvybe sausumoje (15 DVT), klimato politika (13 DVT), atsakingu vartojimu ir gamyba (12 DVT), bado panaikinimu (2 DVT) ir gera sveikata bei gerove (3 DVT), įgyvendinimo. Atitinkamas 15.2 tikslas iki 2020 m. sustabdyti miškų naikinimą nebuvo pasiektas – tai rodo, kaip svarbu neatidėliojant imtis ryžtingų ir efektyvių veiksmų;
- (21) šiuo reglamentu taip pat turėtų būti reaguojama į Niujorko deklaraciją dėl miškų – teisiškai neprivalomą politinę deklaraciją, kurioje patvirtintas visuotinis tvarkaraštis: iki 2020 m. perpus sumažinti natūralių miškų nykimą ir stengtis, kad iki 2030 m. miškai nebenyktų. Deklaracijai pritarė dešimtys Vyriausybių, daugelis didžiausių pasaulio bendrovių, įtakingos pilietinės visuomenės ir čiabuvių organizacijos. Ja privatusis sektorius taip pat paragintas ne vėliau kaip 2020 m. pasiekti tikslą, kad miškai nebebūtų naikinami dėl žemės ūkio biržos prekių, pvz., alyvpalmių aliejaus, sojų, popieriaus ir jautienos produktų, gamybos, tačiau šis tikslas nebuvo pasiektas. Be to, šiuo reglamentu turėtų būti prisidedama prie 2017–2030 m. JT strateginio miškų plano, kurio 1-asis pasaulinis miškų srities tikslas yra nukreipti miškų dangos nykimo procesą priešinga linkme visame pasaulyje vykdamas tvarią miškotvarką, įskaitant apsaugą, atkūrimą, apželdinimą mišku ir miško atsodinimą, ir dėti daugiau pastangų, kad būtų užkirstas kelias miškų alinimui, ir prisidėti prie pasaulinių pastangų kovojant su klimato kaita;
- (22) šiuo reglamentu taip pat turėtų būti reaguojama į 2021 m. lapkritį JT Klimato kaitos konferencijoje paskelbtą Glazgo vadovų deklaraciją dėl miškų ir žemės naudojimo, kurioje pripažįstama, kad „norint pasiekti mūsų žemės naudojimo, klimato, biologinės įvairovės ir darnaus vystymosi tikslus tiek pasaulio, tiek nacionaliniu mastu, reikės imtis transfirmacinių tolesnių veiksmų tarpusavyje susijusiose tvarios gamybos ir vartojimo, infrastruktūros plėtros, prekybos, finansų ir investicijų, taip pat paramos smulkiesiems ūkininkams, čiabuvių tautoms ir vietos bendruomenėms srityse“. Deklaraciją pasirašiusios šalys įsipareigojo kolektyviai imtis veiksmų ir iki 2030 m. sustabdyti miškų naikinimą ir žemės degradaciją ir nukreipti šį procesą priešinga linkme ir pabrėžė, kad jos turėtų stiprinti šalims apibūsiškai naudingas bendras pastangas tarptautiniu ir nacionaliniu lygmenimis palengvinti prekybos ir vystymosi politiką, kuria skatinamas darnus vystymasis ir tvari biržos prekių gamyba bei vartojimas;
- (23) būdama Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) narė, Sąjunga yra įsipareigojusi skatinti visuotinę, taisyklėmis grindžiamą, atvirą, skaidrią, nuspėjamą, įtraukią, nediskriminacinę ir teisingą daugiašalę prekybos sistemą pagal PPO taisykles, taip pat atvirą, tvarią ir tvirtą prekybos politiką. Todėl į šio reglamento taikymo sritį turėtų būti įtrauktos Sąjungoje pagamintos biržos prekės bei produktai ir į Sąjungą importuojamos biržos prekės bei produktai;

- (24) pasauliui iškilusius klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo iššūkius galima atremti tik imantis pasaulinio masto veiksmų. Sąjunga turėtų būti stipri pasaulinio masto veikėja tiek rodant pavyzdį, tiek imantis vadovavimo vaidmens tarptautinio bendradarbiavimo srityje, kad būtų sukurta atvira ir teisinga daugiašalė sistema, kurioje tvari prekyba būtų pagrindinis žaliosios pertvarkos veiksnys kovojant su klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimo procesą nukreipiant priešinga linkme;
- (25) šiame reglamente taip pat vadovaujama 2022 m. birželio 22 d. Komisijos komunikatu „Prekybos partnerysčių galia: drauge siekti žaliosios ir teisingos ekonomikos augimo“ ir 2021 m. vasario 18 d. Komisijos komunikatu „Prekybos politikos peržiūra – Atvira, tvari ir ryžtinga prekybos politika“, kuriuose teigiama, kad, atsižvelgiant į naujus vidinius ir išorinius iššūkius ir visų pirma į naują, tvaresnį augimo modelį, nustatytą Europos žaliojo kurso komunikate ir 2020 m. vasario 19 d. Komisijos komunikate dėl Europos skaitmeninės ateities formavimo nustatytoje Europos skaitmeninėje strategijoje, Sąjungai reikalinga nauja prekybos politikos strategija, kuri padėtų įgyvendinti jos vidaus ir išorės politikos tikslus bei skatintų didesnę tvarumą, įgyvendinant jos išpareigojimus visapusiškai įgyvendinti JT DVT. Gaivinant Sąjungos ekonomiką po COVID-19 pandemijos ir vykdant ekonomikos žaliąją ir skaitmeninę transformaciją, taip pat kuriant atsparesnę Sąjungą pasaulyje, reikia išnaudoti visas prekybos politikos galimybes;
- (26) vadovaudamasi savo 2022 m. birželio 22 d. komunikatu „Prekybos partnerysčių galia: drauge siekti žaliosios ir teisingos ekonomikos augimo“, Komisija intensyvina bendradarbiavimą su prekybos partneriais, kad paskatintų laikytis tarptautinių darbo ir aplinkos apsaugos standartų. Komunikate numatyti išsamūs skyriai dėl darnaus vystymosi, įskaitant nuostatas dėl miškų naikinimo ir alinimo. Dabartinių prekybos susitarimų vykdymo užtikrinimas ir naujų tokių susitarimų, į kuriuos bus įtraukti tokie skyriai, sudarymas papildys šio reglamento tikslus;
- (27) šis reglamentas turėtų papildyti kitas komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ pasiūlytas priemones, visų pirma: bendradarbiavimą su šalimis gamintojomis, padedant joms šalinti pagrindines miškų naikinimo priežastis, tokias kaip silpnas valdymas, neveiksminga teisėsauga ir korupcija, ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą su pagrindinėmis šalimis vartotojomis, inter alia, skatinant prekiauti su miškų naikinimu nesusijusiais produktais ir priimti panašias priemones, kad būtų išvengiama produktų iš tiekimo grandinių, siejamų su miškų naikinimu ir alinimu, pateikimo jų rinkai;
- (28) šiame reglamente turėtų būti atsižvelgiama į politikos suderinamumo vystymosi labai principą ir jis turėtų pasitarnauti bendradarbiavimui su besivystančiomis šalimis, visų pirma mažiausiai išsivysčiusiomis šalimis, skatinti ir palengvinti, inter alia, teikiant techninę ir finansinę pagalbą, kai tai įmanoma ir tinkama;
- (29) koordinuodama veiklą su valstybėmis narėmis, Komisija turėtų toliau bendradarbiauti su šalimis gamintojomis ir plačiau su tarptautinėmis organizacijomis bei įstaigomis, taip pat su vietoje veikiančiais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, pasitelkdama įvairių suinteresuotųjų subjektų dialogą. Komisija turėtų stiprinti paramą ir paskatas tokiose srityse kaip miškų apsauga, perėjimas prie gamybos, nesusijusios su miškų naikinimu, čiabuvių tautų, vietos bendruomenių, smulkiųjų ūkininkų ir labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) vaidmens ir teisių pripažinimas ir stiprinimas, valdymo ir teisių į naudojimąsi žeme tobulinimas, teisėsaugos stiprinimas ir tvarios miškotvarkos, akcentuojant gamtiškosios miškininkystės praktiką, grindžiamą moksliniais rodikliais ir ribinėmis vertėmis, ekologinio turizmo, klimato kaitos poveikiui atsparaus žemės ūkio, įvairinimo, agroekologijos ir agrarinės miškininkystės skatinimas. Visoje šioje veikloje Komisija turėtų visapusiškai pripažinti čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių vaidmenį ir teises saugant miškus, atsižvelgdama į laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principą. Remdamosi patirtimi, įgyta įgyvendinant jau esamas iniciatyvas, Sąjunga ir valstybės narės, turėtų siekti partnerystės su šalimis gamintojomis, jei jos to prašo, ir spręsti pasaulinius uždavinius, kartu tenkinant vietos poreikius ir skiriant dėmesio smulkiųjų ūkininkų patiriamiems sunkumams, kaip nurodyta Komunikate dėl ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimo. Partnerystės metodas turėtų padėti šalims gamintojoms ir jų dalims saugoti, atkurti ir tvariai naudoti miškus, taip prisidedant prie šio reglamento tikslo mažinti miškų naikinimą ir alinimą, be kita ko, naudojant skaitmenines technologijas, geoerdvinę informaciją ir stiprinant gebėjimus;

- (30) veiklos vykdytojams ir prekyautojams šiame reglamente nustatytos pareigos turėtų būti privalomos nepriklausomai nuo to, ar tiekiamas rinkai vyksta tradicinėmis priemonėmis, ar internetu. Todėl šiuo reglamentu turėtų būti užtikrinta, kad kiekvienoje tiekimo grandinėje būtų veiklos vykdytojas, kaip tai suprantama šiame reglamente, kuris yra įsisteigęs Sąjungoje ir gali būti laikomas atsakingu šiame reglamente nustatytų pareigų nevykdymo atveju. Komisija ir valstybės narės turėtų stebėti, kaip įgyvendinamas šis reglamentas, ir nustatyti, ar dėl skaitmeninių ir technologinių pokyčių ateityje atitinkamai reikės tolesnių specifikacijų ar iniciatyvų;
- (31) kitas svarbus komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“ paskelbtas veiksmas – Komisijos įsteigtas ES miškų naikinimo, miškų alinimo, pasaulio miškų dangos pokyčių ir susijusių veiksmų stebėjimo centras (toliau – ES stebėjimo centras), kurio paskirtis – geriau stebėti pasaulio miškų dangos pokyčius ir susijusius veiksmus. Remdamasis esamomis stebėsenos priemonėmis, įskaitant „Copernicus“ produktus ir kitus viešai prieinamus ar privačius šaltinius, ES stebėjimo centras turėtų palengvinti viešųjų subjektų, vartotojų ir įmonių prieigą prie informacijos apie tiekimo grandines, teikdamas lengvai suprantamus duomenis ir informaciją, susiejančią miškų naikinimą, alinimą ir pasaulio miškų dangos pokyčius su Sąjungos biržos prekių ir produktų paklausa ir prekyba. Todėl ES stebėjimo centras turėtų padėti įgyvendinti šį reglamentą teikdamas mokslinius duomenis, susijusius su pasauliniu miškų naikinimu, alinimu ir susijusia prekyba. ES stebėjimo centras turėtų nuo šiame reglamente nustatytos atskaitos datos teikti miškų ploto žemėlapius, be kita ko, su laiko eilutėmis, ir įvairias klases, pagal kurias galima patikrinti kraštovaizdžio sudėtį. ES stebėjimo centras turėtų dalyvauti rengiant ankstyvojo išpėjimo sistemą, apimančią mokslinių tyrimų ir stebėsenos pajėgumus. Kiek tai susiję su šiuo reglamentu, kai techniškai įmanoma, turėtų būti siekiama tikslo, kad ankstyvojo išpėjimo sistema taptų platformos, kuri gali padėti kompetentingoms institucijoms, veiklos vykdytojams, prekyautojams ir kitiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams, dalimi ir kuri gali vykdyti nuolatinę stebėseną bei teikti ankstyvus pranešimus apie galimą miškų naikinimo ar alinimo veiklą. Ta platforma turėtų pradėti veikti kuo greičiau. ES stebėjimo centras turėtų bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis bei įstaigomis, mokslinių tyrimų institutais, nevyriausybinėmis organizacijomis, veiklos vykdytojais, prekyautojais, trečiosiomis valstybėmis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;
- (32) dabartinėje Sąjungos teisinėje sistemoje daugiausia dėmesio skiriama kovai su neteisėta medienos ruoša ir susijusia prekyba, o miškų naikinimo problema tiesiogiai nesprenžžiama. Šią sistemą sudaro Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 995/2010⁽⁷⁾, ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2173/2005⁽⁸⁾. Abu reglamentai buvo įvertinti atliekant tinkamumo patikrinimą, per kurį nustatyta, kad nors teisės aktai turėjo teigiamą poveikį miškų valdymui, abiejų reglamentų tikslai – pažaboti neteisėtą medienos ruošą ir susijusią prekybą ir sumažinti neteisėtai paruoštos medienos vartojimą Sąjungoje – nebuvo pasiekti; padaryta išvada, kad nustatytiems tikslams pasiekti orientuotis vien į medienos teisėtumą nepakanka;
- (33) turimose ataskaitose patvirtinama, kad pagal gamybos šalies įstatymus didelė dalis vykdomo miškų naikinimo yra teisėta. 2021 m. gegužę pateiktos Miškų prekybos ir finansavimo politikos iniciatyvos ataskaitoje įvertinta, kad 2013–2019 m. atogrąžų šalyse apie 30 % miškų naikinimo siekiant užsiimti komercine žemės ūkio veikla buvo teisėta. Turimi duomenys daugiausia susiję su šalimis, kuriose valdymas silpnas – neteisėto miškų naikinimo dalis pasaulyje gali būti mažesnė, tačiau jau dabar turima aiškių duomenų, iš kurių galima spręsti, kad neįtraukiant miškų naikinimo, kuris gamybos šalyje yra teisėtas, pakertamas politikos priemonių veiksmingumas;
- (34) iš galimų politikos priemonių, kurių tikslas yra kovoti su Sąjungos vartojimo lemiamu miškų naikinimu ir alinimu, poveikio vertinimo, 2019 m. gruodžio 16 d. Tarybos išvadų ir 2020 m. spalio 22 d. Europos Parlamento rezoliucijos aiškiai matyti, kad rengiant būsimas Sąjungos priemones pagrindinis orientacinis kriterijus turi būti miškų naikinimas ir alinimas. Sutelkus dėmesį tik į teisėtumą gali kilti pavojus, kad dėl noro patekti į rinką gali būti sumažinti aplinkos apsaugos standartai. Todėl naujojoje Sąjungos teisės aktų sistemoje turėtų būti svarbus tiek teisėtumo aspektas, tiek tai, ar gaminant atitinkamas biržos prekes ir atitinkamus produktus nenaikinami miškai;
- (35) sąvokos „nesusijęs su miškų naikinimu“ apibrėžtis turėtų būti pakankamai plati, kad apimtų miškų naikinimą ir alinimą, ir turėtų teikti teisinį aiškumą; be to, šis kriterijus turėtų būti išmatuojamas remiantis kiekybiniais, objektyviais ir tarptautiniu mastu pripažintais duomenimis;

(7) 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos (OL L 295, 2010 11 12, p. 23).

(8) 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2173/2005 dėl FLEGT licencijavimo schemos medienos importui į Europos bendriją sukūrimo (OL L 347, 2005 12 30, p. 1).

- (36) šio reglamento tikslais žemės ūkio paskirtis turėtų būti apibrėžiama kaip žemės naudojimas žemės ūkio tikslu. Šiuo tikslu Komisija turėtų parengti gaires, kuriose būtų patikslintas šios apibrėžties aiškinimas, visų pirma dėl miško pavertimo žeme, kai tokio pavertimo tikslas nėra žemės ūkis;
- (37) laikantis FAO apibrėžčių, agrarinės miškininkystės sistemos, įskaitant atvejus, kai pasėliai auginami po medžių danga, taip pat miškinės augalininkystės, miškinės gyvulininkystės ir miškinės augalininkystės bei gyvulininkystės sistemos turėtų būti laikomos ne miškais, o naudojimu žemės ūkio paskirties tikslais;
- (38) šis reglamentas turėtų būti taikomas biržos prekėms, kurių vartojimas Sąjungoje labiausiai susijęs su pasauliniu miškų naikinimu ir alinimu ir kurių atžvilgiu Sąjungos politikos intervencinės priemonės galėtų duoti didžiausios naudos vertinant pagal vieno prekybos vieneto vertę. Atliekant tyrimą, kuriuo parentas šio reglamento poveikio vertinimas, buvo atlikta išsami atitinkamos mokslinės literatūros, t. y. pirminių šaltinių, vertinančių Sąjungos vartojimo poveikį pasauliniam miškų naikinimui ir susiejančių šį aplinkosauginį pėdsaką su konkrečiomis biržos prekėmis, peržiūra ir atlikta kryžminė patikra, plačiai konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais. Per šį procesą buvo sudarytas pirmasis aštuonių prekių sąrašas. Mediena iškart buvo įtraukta į taikymo sritį, nes jai jau buvo taikomas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010. Remiantis veiksmingumo analizei naudotu neseniai paskelbtu mokslinių tyrimų dokumentu⁽⁹⁾, iš tame mokslinių tyrimų dokumente analizuotų aštuonių biržos prekių didžiausia Sąjungos lemiamo miškų naikinimo dalis tenka septynioms biržos prekėms: alyvpalmių aliejui (34,0 %), sojoms (32,8 %), medienai (8,6 %), kakavai (7,5 %), kavai (7,0 %), galvijams (5,0 %) ir kaučiukui (3,4 %);
- (39) siekiant užtikrinti, kad šis reglamentas pasiektų savo tikslus, svarbu užtikrinti, kad gaminant gyvulių pašarus, kuriems taikomas šis reglamentas, nebūtų naikinami miškai. Todėl veiklos vykdytojai, kurie rinkai pateikia arba iš jos eksportuoja atitinkamus produktus, kuriuose yra galvijų arba kurie buvo pagaminti naudojant galvijus, kurie buvo šeriami atitinkamais produktais, kuriuose yra kitų atitinkamų biržos prekių ar produktų arba kurie buvo pagaminti juos naudojant, vykdydami savo išsamaus patikrinimo sistemą turėtų užtikrinti, kad pašarai būtų gauti iš su miškų naikinimu nesusijusių tiekimo grandinių. Tokiu atveju šiame reglamente nustatyti geografinės vietos reikalavimai turėtų apsiriboti nuoroda į kiekvieno ūkio, kuriame galvijai buvo užauginti, geografinę vietą, ir neturėtų būti reikalaujama geografinės vietos informacijos apie patį pašarą. Jeigu kompetentinga institucija gauna arba yra informuojama apie atitinkamą informaciją, be kita ko, informaciją grindžiamą trečiųjų asmenų pateiktais pagrįstais skundais, kad esama rizikos, jog pašaras neatitinka šio reglamento, kompetentinga institucija turėtų nedelsdama prašyti išsamios informacijos apie tokį pašarą. Jeigu pašaras jau buvo išsamiai patikrintas ankstesniame tiekimo grandinės etape, veiklos vykdytojai kaip įrodymus turėtų naudoti atitinkamas sąskaitas faktūras, atitinkamų išsamaus patikrinimo pareiškimų registracijos numerius arba bet kuriuos atitinkamus dokumentus, kuriuose nurodoma, kad pašarai nesusiję su miškų naikinimu, ir iš jų gali būti reikalaujama kompetentingoms institucijoms paprašius pateikti tokius įrodymus. Įrodymai turėtų apimti gyvūnų gyvenimo trukmę, bet ne ilgiau kaip penkerius metus;
- (40) atsižvelgiant į tai, kad būtina skatinti perdirbtų atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų naudojimą ir kad įtraukus tokias biržos prekes ir produktus į šio reglamento taikymo sritį veiklos vykdytojams būtų užkrauta neproporcinga administracinė našta, naudotos biržos prekės ir produktai, kurių gyvavimo ciklas yra baigtas kurie ir kitu atveju būtų pašalinti kaip atliekos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB⁽¹⁰⁾ 3 straipsnio 1 dalyje, į šio reglamento taikymo sritį neturėtų būti įtraukti. Tačiau tai neturėtų būti taikoma tam tikriems gamybos proceso metu atsirandantiems šalutiniams produktams;
- (41) šiuo reglamentu turėtų būti nustatytos su atitinkamomis biržos prekėmis ir produktais susijusios pareigos, siekiant veiksmingai kovoti su miškų naikinimu ir alinimu ir skatinant tiekimo grandines, nesusijusias su miškų naikinimu, atsižvelgiant į žmogaus teisių apsaugą ir čiabuvių tautų bei vietos bendruomenių teises Sąjungoje ir trečiojoiose valstybėse;
- (42) vertinant riziką, kad atitinkamos biržos prekės ir atitinkami produktai, kuriuos ketinama pateikti rinkai arba iš jos eksportuoti, gali neatitikti reikalavimų, reikėtų atsižvelgti į žmogaus teisių, susijusių su miškų naikinimu arba alinimu, įskaitant čiabuvių tautų, vietos bendruomenių ir paprotinio žemės valdymo teisių turėtojų teises, pažeidimus;

⁽⁹⁾ Pendrill F., Persson U. M., Kastner, T. 2020. Miškų naikinimo rizika, susijusi su žemės ūkio ir miškininkystės prekių gamyba ir vartojimu 2005–2017 m. (1.0 versija). Zenodo (angl. Pendrill F., Persson U. M., Kastner, T. 2020. Deforestation risk embodied in production and consumption of agricultural and forestry commodities 2005–2017 (Version 1.0). Zenodo).

⁽¹⁰⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

- (43) daugelis tarptautinių organizacijų bei įstaigų, pvz., FAO, IPCC, JT aplinkos programa ir Tarptautinė gamtos apsaugos sąjunga, veikia miškų naikinimo ir alinimo srityje, ir šioje srityje buvo sudaryti tarptautiniai susitarimai, tokie kaip Paryžiaus susitarimas ir BJK, ir šiame reglamente pateiktos apibrėžtys yra grindžiamos tuo darbu;
- (44) labai svarbu, kad šiame reglamente taip pat būtų nagrinėjamas miškų alinimo klausimas. Miškų alinimo apibrėžtis turėtų būti grindžiama tarptautiniu mastu sutartomis sąvokomis ir ja turėtų būti užtikrinama, kad veiklos vykdytojai ir kompetentingos institucijos galėtų lengvai vykdyti susijusias pareigas. Tos pareigos turėtų būti veiklos požiūriu išmatuojamos ir patikrinamos, taip pat aiškios ir nedviprasmiškos, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas. Atsižvelgiant į tai, šiame reglamente daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama pagrindiniams miškų alinimo aspektams, kurie yra išmatuojami ir patikrinami, taip pat ypač svarbūs siekiant išvengti poveikio aplinkai, remiantis naujausiais moksliniais duomenimis. Tuo tikslu miškų alinimo apibrėžtis turėtų būti grindžiama FAO apibrėžtomis tarptautiniu mastu sutartomis sąvokomis. Miškų alinimo apibrėžtis turėtų būti peržiūreta pagal šį reglamentą siekiant įvertinti, ar ji turėtų būti išplėsta, kad būtų įtrauktas platesnis visame pasaulyje miškų alinimą skatinančių veiksnių ir miškų ekosistemų spektras ir būtų toliau remiami šiame reglamente nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, atsižvelgiant į pažangą, padarytą tarptautinėse diskusijose šiuo klausimu, taip pat į miškų ekosistemų ir praktikos įvairovę visame pasaulyje. Peržiūra turėtų būti atliekama remiantis išsamia analize, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, tarptautinėmis organizacijomis bei įstaigomis ir mokslo bendruomene;
- (45) šiuo reglamentu turėtų būti užtikrinta tinkama pusiausvyra tarp veiklos vykdytojų ir prekyautojų, pateikiančių atitinkamas prekes ir atitinkamus biržos produktus rinkai arba juos eksportuojančių, teisėtų lūkesčių apsaugos, kartu kuo labiau sumažinant staigų tiekimo grandinių sutrikdymą, ir Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje nustatytos pagrindinės teisės į aplinkos apsaugą. Tuo tikslu turėtų būti nustatyta atskaitos data, kuria remiantis būtų galima įvertinti, ar atitinkamoje žemėje buvo naikinamas arba alinamas miškas, kad jokios į šio reglamento taikymo sritį įtrauktos biržos prekės ir produktai negalėtų būti pateikiami rinkai arba eksportuojami, jei jie pagaminti žemėje, kurioje po tos datos buvo naikinami arba alinami miškai;
- (46) atskaitos data turėtų atitikti esamus tarptautinius išpareigojimus, išdėstytus DVT ir Niujorko deklaracijoje dėl miškų, kuriais siekiama užmoji sustabdyti miškų naikinimą, atkurti nualintus miškus ir iš esmės padidinti apželdinimą mišku ir miško atsodinimą visame pasaulyje įgyvendinti iki 2020 m., taigi ta data turėtų būti 2020 m. gruodžio 31 d. Ta data taip pat atitinka laikotarpį, kuriuo Komisija savo komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, Europos žaliajame kurse, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje ir „Nuo ūkio iki stalo“ strategijoje, paskelbė ketinanti kovoti su miškų naikinimu. Laikantis atsargumo principo, šio reglamento Komisijos pasiūlyme nurodyta atskaitos data yra ankstesnė už reglamento įsigaliojimo datą. Atskaitos data buvo pasirinkta siekiant užkirsti kelią prognozuojamai galimybei, kad laikotarpiu nuo Komisijos pasiūlymo paskelbimo iki šio reglamento įsigaliojimo dienos bus paspartinta veikla, dėl kurios naikinami ir alinami miškai. Siekiant užtikrinti, kad gamintojams ir veiklos vykdytojams, kurie derybų dėl šio reglamento laikotarpiu naikino ir alino miškus, nebūtų leidžiama pateikti rinkai atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų arba jų eksportuoti, šiuo reglamentu turėtų būti pripažintas tikslas, kurio siekiama aplinkos srityje, ir patvirtinta atskaitos data;
- (47) veiklos vykdytojų ir prekyautojų naudojimosi pagrindinėmis teisėmis ir teisėtų lūkesčių apsaugos apribojimais, nustatyti dėl atskaitos datos pasirinkimo, turėtų būti proporcingi ir tik griežtai reikalingi siekiant bendrojo intereso tikslo apsaugoti aplinką. Siekiant padėti siekti to tikslo, šis reglamentas turėtų būti netaikomas atitinkamoms biržos prekėms ir atitinkamiems produktams, kurie pagaminti iki šio reglamento įsigaliojimo dienos. Atidėjus šio reglamento nuostatų, kuriais reglamentuojamos veiklos vykdytojų ir prekyautojų, ketinančių pateikti atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų rinkai arba juos eksportuoti, pareigos, taikymą, jiems taip pat suteikiamas pagrįstas laikotarpis prisitaikyti prie naujų šio reglamento reikalavimų;
- (48) siekiant sustiprinti Sąjungos indėlį stabdant miškų naikinimą ir alinimą ir užtikrinti, kad rinkai nebūtų pateikiami ar eksportuojami atitinkami produktai iš tiekimo grandinių, susijusių su miškų naikinimu ir alinimu, atitinkami produktai neturėtų būti pateikiami, tiekiami rinkai ar neturėtų būti eksportuojami, nebent jie būtų nesusiję su miškų naikinimu ir pagaminti laikantis atitinkamų gamybos šalies teisės aktų. Siekiant patvirtinti, kad taip yra, prie jų visada turėtų būti pridėtas išsamaus patikrinimo pareiškimas;

- (49) laikantis sisteminio požūrio, veiklos vykdytojai turėtų imtis atitinkamų veiksmų, kad užtikrintų, jog atitinkami produktai, kuriuos jie ketina pateikti rinkai, atitinka šiame reglamente nustatytus miškų naikinimo ir teisėtumo reikalavimus. Tuo tikslu veiklos vykdytojai turėtų nustatyti ir įgyvendinti išsamaus patikrinimo sistemas. Tos išsamaus patikrinimo procedūros turėtų apimti tris elementus, t. y.: informacijos pateikimo reikalavimus, rizikos vertinimą ir rizikos mažinimo priemones, kurios papildomos ataskaitų teikimo pareigomis. Išsamaus patikrinimo sistemos turėtų būti parengtos taip, kad būtų galima susipažinti su informacija apie rinkai pateikiamų biržos prekių ir produktų šaltinius ir tiekėjus, įskaitant informaciją, įrodančią, kad laikomasi miškų naikinimo, miškų nealinimo ir teisėtumo reikalavimų, inter alia, nustatant jų arba jų dalių gamybos šalį ir, be kita ko, atitinkamų žemės sklypų geografines koordinatas. Nustatant tas geografines koordinatas, susijusias su laiku, padėties nustatymu ir (arba) Žemės stebėjimu, būtų galima pasinaudoti kosmoso duomenimis ir paslaugomis, teikiamomis pagal Sąjungos kosmoso programą (EGNOS/„Galileo“ ir „Copernicus“). Remdamiesi ta informacija veiklos vykdytojai turėtų atlikti rizikos įvertinimą. Nustačius, kad rizikos esama, veiklos vykdytojai turėtų ją sumažinti tiek, kad jos iš viso nebeliktų arba liktų tik nedidelė rizika. Veiklos vykdytojui turėtų būti leidžiama pateikti atitinkamą produktą rinkai arba jį eksportuoti, tik jei veiklos vykdytojas, užbaigus būtiną išsamaus patikrinimo procedūrą, padaro išvadą, kad nėra rizikos, jog atitinkami produktai neatitinka šio reglamento, arba ji yra nedidelė;
- (50) apsirūpinant produktais turėtų būti dedamos pagrįstos pastangos užtikrinti, kad gamintojams, įskaitant smulkiuosius ūkininkus, būtų sumokėta sąžininga kaina, kad jie galėtų gauti pragyvenimą garantuojančių pajamų ir būtų sprendžiama skurdo kaip vienos iš pagrindinių miškų naikinimo priežasčių problema;
- (51) veiklos vykdytojai turėtų oficialiai prisiimti atsakomybę už atitinkamų produktų, kuriuos jie ketina pateikti rinkai arba eksportuoti, atitiktį pateikdami išsamaus patikrinimo pareiškimus. Šiame reglamente turėtų būti pateiktas tokių pareiškimų šablonas. Tokie išsamaus patikrinimo šablonai padės kompetentingoms institucijoms ir teismams užtikrinti šio reglamento vykdymą ir padės veiklos vykdytojams geriau laikytis jo reikalavimų;
- (52) siekiant pripažinti gerąją praktiką, atliekant rizikos vertinimo procedūrą galėtų būti naudojamos sertifikavimo arba kitos trečiosios šalies patikrintos sistemos. Tačiau jos neturėtų pakeisti veiklos vykdytojo atsakomybės, susijusios su išsamiu patikrinimu;
- (53) prekyautojai turėtų būti atsakingi už informacijos, kuria užtikrinamas atitinkamų produktų, kuriuos jie tiekia rinkai, tiekimo grandinės skaidrumas, rinkimą ir saugojimą. Ne MVĮ prekyautojai daro didelę įtaką tiekimo grandinėms ir atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad tiekimo grandinės nebūtų susijusios su miškų naikinimu. Todėl jiems turėtų būti nustatytos tokios pačios pareigos kaip ir veiklos vykdytojams, jie turėtų prisiimti atsakomybę už atitinkamų produktų atitiktį šiam reglamentui ir prieš tiekdami atitinkamus produktus rinkai turėtų užtikrinti, kad jie pagal šį reglamentą atliko išsamų patikrinimą ir nusprendė, kad rizikos, jos nesilaikoma šio reglamento nuostatų nėra arba ši rizika yra nedidelė;
- (54) siekiant puoselėti skaidrumą ir palengvinti vykdymo užtikrinimą, veiklos vykdytojai, kurie nepriskiriami MVĮ, įskaitant labai mažų įmonių ar fizinių asmenų kategorijoms, turėtų kasmet viešai pranešti apie savo išsamaus patikrinimo sistemą, įskaitant veiksmus, kurių jie ėmėsi savo pareigoms įvykdyti;
- (55) veiklos vykdytojai turėtų turėti galimybę iš suinteresuotųjų šalių gauti pagrįstus skundus, įskaitant elektroninėmis priemonėmis, ir turėtų nuodugniai ištirti visus gautus pagrįstus skundus;
- (56) kiti Sąjungos teisės aktai, kuriais nustatomi reikalavimai išsamiai patikrinti, ar vertės grandinėje nedaroma neigiamo poveikio žmogaus teisėms ar aplinkai, turėtų būti taikomi tuo atveju, jei šiame reglamente nėra konkrečių nuostatų, turinčių tą patį tikslą, pobūdį ir poveikį; tos nuostatos gali būti pritaikomos atsižvelgiant į būsimus Sąjungos teisės aktų pakeitimus. Šiuo reglamentu neturėtų būti užkirstas kelias taikyti kitus Sąjungos teisės aktus, kuriais nustatomi reikalavimai, susiję su vertės grandinės išsamiu patikrinimu. Tais atvejais, kai tokiuose kituose Sąjungos teisės aktuose numatomos konkretesnės nuostatos arba papildomos šiame reglamente nustatytos nuostatos, tokios nuostatos turėtų būti taikomos kartu su šio reglamento nuostatomis. Be to, jei šiame reglamente yra konkretnių nuostatų, jos neturėtų būti aiškinamos taip, kad būtų pakenkta veiksmingam kitų Sąjungos teisės aktų dėl išsamaus patikrinimo taikymui arba jų bendro tikslo įgyvendinimui. Komisijai turėtų būti sudaryta galimybė paskelbia aiškias ir lengvai suprantamas gaires dėl to, kaip veiklos vykdytojai ir prekyautojai, visų pirma MVĮ, turi laikytis šio reglamento;
- (57) gerbiant su miškais susijusias čiabuvių tautų teises ir į laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principą, be kita ko, kaip išdėstyta JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių, prisidedama prie biologinės įvairovės apsaugos, klimato kaitos švelninimo ir atsižvelgiama į susijusius visuomenei susirūpinimą keliančius viešojo intereso klausimus. Čiabuvių tautos turi tradicinių žinių, turinčių ekologinės ir medicininės vertės, ir labai dažnai

vadovaujasi tvaraus miškų išteklių naudojimo modeliu. Tai gali prisidėti prie išsaugojimo in situ, laikantis BĮK siekių. Be to, tyrimai rodo, kad miškuose įsikūrusios čiabuvių tautos kovojant su klimato kaita atlieka dvejopą vaidmenį: pirma, jie paprastai priešinasi žemių, kuriose gyvena daug tos bendruomenės kartu, užėmimui ir jose esančių miškų naikinimui, ir, antra, kai kurios čiabuvių tautų bendruomenės mano, kad jos yra atsakingos už miškų apsaugą siekiant kovoti su klimato kaita;

- (58) siekiant užtikrinti tvarią miškotvarką, yra svarbūs 1992 m. JT Rio deklaracijoje dėl aplinkos ir plėtros išdėstyti principai, visų pirma 10 principas dėl visuomenės informuotumo ir dalyvavimo sprendžiant su aplinka susijusius klausimus ir 22 principas dėl esminio čiabuvių tautų vaidmens aplinkosaugos vadybos ir plėtros srityje;
- (59) čiabuvių tautų laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo samprata buvo plėtojama daug metų nuo 1989 m. Tarptautinės Darbo Organizacijos konvencijos Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų patvirtinimo, ir tai atspindima JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių apsaugos. Ja siekiama būti apsaugos priemone, kuria būtų užtikrinama, kad sprendimų dėl projektų, kuriais daromas poveikis čiabuvių tautoms, priėmimo procese būtų atsižvelgta į galimą poveikį toms tautoms;
- (60) veiklos vykdytojai, patenkantys į kitų Sąjungos teisės aktų, kuriais nustatomi reikalavimai išsamiai patikrinti, ar vertės grandinėje nedaroma neigiamo poveikio žmogaus teisėms ar aplinkai, taikymo sritį, turėtų galėti įvykdyti šiame reglamente nustatytas ataskaitų teikimo pareigas, jei jie į ataskaitas, teikiamas pagal kitus Sąjungos teisės aktus, įtraukia pagal šį reglamentą reikalaujamą informaciją;
- (61) atsakomybė už šio reglamento vykdymą turėtų tekti valstybėms narėms, o valstybių narių kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad šio reglamento būtų visiškai laikomasi. Vienodą šio reglamento vykdymą, susijusį su atitinkamais produktais, įvežamais į rinką arba iš jos išvežamais, galima užtikrinti tik kompetentingoms institucijoms, muitinėms ir Komisijai sistemingai keičiantis informacija ir bendradarbiaujant;
- (62) veiksmingas ir efektyvus šio reglamento įgyvendinimas ir vykdymas yra labai svarbūs jo tikslams pasiekti. Tuo tikslu Komisija turėtų sukurti ir tvarkyti informacinę sistemą, kuri padėtų veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms pateikti ir gauti būtiną informaciją apie rinkai pateikiamus atitinkamus produktus. Išsamaus patikrinimo pareiškimus veiklos vykdytojai turėtų pateikti per šią informacinę sistemą. Informacinė sistema turėtų būti prieinama kompetentingoms institucijoms ir muitinėms, kad joms būtų lengviau vykdyti savo pareigas pagal šį reglamentą, o ją taikant turėtų būti palengvinamas informacijos perdavimas tarp valstybių narių, kompetentingų institucijų ir muitinių. Atsižvelgiant į Sąjungos atvirų duomenų politiką, duomenys, kurie nėra neskelbtini komerciniai duomenys, taip pat turėtų būti prieinami platesnei visuomenei, ir šie duomenys turėtų būti anonimizuoti – išskyrus informaciją, susijusią su galutiniais sprendimais, priimtais prieš juridinius asmenis, dėl šio reglamento pažeidimų ir šiems asmenims nustatytų sankcijų sąrašų; jie turėtų būti pateikiami atvira ir kompiuterio skaitoma forma pagal atvirųjų duomenų politiką, kaip tai nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/1024 ⁽¹¹⁾;
- (63) kompetentingoms institucijoms pavedama tikrinti, ar atitinkamų į rinką įvežamų arba iš jos išvežamų produktų atveju laikomasi šio reglamento, remiantis, inter alia, veiklos vykdytojų pateiktais išsamaus patikrinimo pareiškimais. Muitinės užduotis turėtų būti užtikrinti, kad muitinės deklaracijoje, kai taikytina, būtų pateikta nuoroda į išsamaus patikrinimo pareiškimą, o nuo tada, kai bus sukurta muitinės ir kompetentingų institucijų keitimosi informacija elektroninė sąsaja, muitinė turėtų patikrinti išsamaus patikrinimo pareiškimo statusą po pradinės rizikos analizės, kurią kompetentingos institucijos atlieka informacinėje sistemoje. Muitinė turėtų imtis atitinkamų veiksmų, pavyzdžiui, sustabdyti arba uždrausti atitinkamos biržos prekės ar produkto įvežimą jo (jos) išsamaus patikrinimo statuso informacinėje sistemoje pagrindu. Tas konkretus kontrolės organizavimas padaro Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1020 ⁽¹²⁾ VII skyriaus netaikomu, kiek tai susiję su šio reglamento taikymu ir vykdymo užtikrinimu;
- (64) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kompetentingos institucijos visada turėtų pakankamai finansinių išteklių reikiamiems darbuotojams ir įrangai. Veiksmingoms patikroms vykdyti reikia daug išteklių, o ištekliai turėtų būti

⁽¹¹⁾ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 172, 2019 6 26, p. 56).

⁽¹²⁾ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011 (OL L 169, 2019 6 25, p. 1).

teikiami stabiliai ir tokio masto, kokio reikia pagal atitinkamo momento vykdymo užtikrinimo poreikius. Vals-tybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė papildyti viešuosius finansus iš atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų išieškant išlaidas, patirtas tikrinant reikalavimų neatitinkančias atitinkamas biržos prekes ir produktus;

- (65) šis reglamentas nedaro poveikio kitiems Sąjungos teisės aktams dėl prekių ir produktų, įvežamų į rinką arba iš jos išvežamų, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 952/2013⁽¹³⁾ dėl muitinės įgaliojimų ir muitinio tikrinimo. Importuotojams turėtų būti priminta, kad to reglamento 220, 254, 256, 257 ir 258 straipsniuose nustatyta, kad į rinką įvežamų produktų, kuriuos reikia toliau perdirbti, atžvilgiu taikoma atitinkama muitinės procedūra, kuria sudaromos sąlygos atlikti tokį perdirbimą. Apskritai išleidimas į laisvą apyvartą ar eksportas neturėtų būti laikomas atitikties Sąjungos teisei įrodymu, nes išleidžiant į laisvą apyvartą ar eksportuojant nebūtinai atliekama visapusiška atitikties kontrolė;
- (66) siekiant optimizuoti atitinkamų produktų, įvežamų į rinką arba iš jos išvežamų, kontrolės procesą, įskaitant administracinės naštos palengvinimą, būtina sukurti sąveikią elektroninę sąsają, kuria sudaromos sąlygos automatiškai perduoti duomenis tarp muitinės sistemų ir kompetentingų institucijų informacinių sistemų. Akivaizdi kandidatė tokiam duomenų perdavimui įgalinti – Europos Sąjungos muitinės vieno langelio aplinka. Sąsaja turėtų būti labai automatizuota ir turėtų būti ja paprasta naudotis, ir ji turėtų palengvinti muitinių ir veiklos vykdytojų procesus. Be to, atsižvelgiant į nedidelius duomenų, kurie turi būti pateikiami muitinei ir kurie turi būti nurodomi išsamaus patikrinimo pareiškimė, skirtumais, tikslinga taip pat pasiūlyti verslo dalijimosi duomenimis su valdžios sektoriumi metodą, pagal kurį prekiautojai ir ekonominės veiklos vykdytojai su atitinkamu produktu susijusį išsamaus patikrinimo pareiškimą pateiktų per nacionalinę muitinės vieno langelio aplinką ir šis pareiškimas būtų automatiškai perduodamas į kompetentingų institucijų naudojamą informacinę sistemą pagal šį reglamentą. Muitinė ir kompetentingos institucijos turėtų padėti nustatyti, kokie duomenys turi būti perduodami, ir kitus techninius reikalavimus;
- (67) reikalavimų neatitinkančių produktų pateikimo rinkai ar jų eksporto rizika skiriasi priklausomai nuo biržos prekės ir produkto, taip pat nuo kilmės ir gamybos šalies ar jų dalies. Veiklos vykdytojams, apsirūpinantiems biržos prekėmis ir produktais iš šalių ar jų dalių, kuriose rizika, jog atitinkamos biržos prekės bus auginamos, gaunamos ar gaminamos pažeidžiant šį reglamentą, yra maža, turėtų būti taikoma mažiau reikalavimų – taip būtų sumažintos reikalavimų laikymosi išlaidos ir administracinė našta, nebent veiklos vykdytojas žino ar turi pagrindo manyti, kad egzistuoja šio neatitikties reglamento reikalavimams rizika. Jei kompetentinga institucija sužino apie riziką, kad apeinamas šis reglamentas, pavyzdžiui, kai atitinkama didelės rizikos šalyje pagaminta biržos prekė arba atitinkamas produktas vėliau perdirbami mažos rizikos šalyje arba jos dalyje, iš kurios jie vėliau pateikiami rinkai ar į ją įvežami ar išvežami, o išsamaus patikrinimo pareiškimė arba muitinės deklaracijoje nurodoma, kad atitinkama biržos prekė arba atitinkamas produktas buvo pagaminti mažos rizikos šalyje, kompetentinga institucija vykdydama tolesnes patikras turėtų patikrinti, ar nėra neatitikties reikalavimams, ir prirėikus imtis atitinkamų veiksmų, pavyzdžiui, konfiskuoti atitinkamą biržos prekę ar atitinkamą produktą ir sustabdyti jo (jos) pateikimą rinkai, taip pat atlikti tolesnes patikras. Kompetentingų institucijų turėtų būti reikalaujama griežčiau tikrinti atitinkamas biržos prekes ir atitinkamus produktus iš didelės rizikos šalių arba jų dalių;
- (68) todėl Komisija turėtų įvertinti miškų naikinimo ir alinimo riziką šalies ar jos dalių lygmeniu, remdamasi įvairiais kriterijais, atspindinčiais kiekybinius, objektyvius ir tarptautiniu mastu pripažintus duomenis, ir požymiais, kad šalys aktyviai kovoja su miškų naikinimu ir alinimu. Tokia lyginamosios analizės informacija turėtų sudaryti palankesnes sąlygas Sąjungos veiklos vykdytojams atlikti išsamų patikrinimą, o kompetentingoms institucijoms – stebėti ir užtikrinti reikalavimų laikymąsi, kartu skatinant šalis gamintojas didinti savo žemės ūkio gamybos sistemų tvarumą ir mažinti jų poveikį miškų naikinimui. Tai turėtų padėti tiekimo grandines padaryti skaidresnes ir tvaresnes. Lyginamosios analizės sistema turėtų būti grindžiama trijų pakopų šalių klasifikacijos sistema: žemos, standartinės arba didelės rizikos šalys. Siekiant užtikrinti deramą skaidrumą ir aiškumą, Komisija visų pirma turėtų viešai skelbti duomenis, naudojamus lyginamajai analizei, priežastis, dėl kurių siūloma pakeisti šalies klasifikavimą, ir atsakymą atitinkamai šaliai. Veiklos vykdytojams turėtų būti leidžiama taikyti supaprastintą išsamų patikrinimą atitinkamiems produktams iš mažos rizikos šalių ar jų dalių. Kompetentingos institucijos turėtų būti įpareigosos griežčiau tikrinti atitinkamus produktus iš didelės rizikos šalių arba jų dalių, kurios nustatytos kaip didelės rizikos. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo teisės aktus, kuriais nustatomas šalių arba jų dalių, kuriose rizika yra maža arba didelė, sąrašas;

⁽¹³⁾ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

- (69) Komisija turėtų bendradarbiauti su šalimis, kurios yra arba galėtų būti klasifikuojamos kaip didelės rizikos, ir su atitinkamais tose šalių suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų dedamos pastangos sumažinti rizikos lygį;
- (70) kompetentingos institucijos turėtų periodiškai vykdyti veiklos vykdytojų ir prekyautojų patikras, kad patikrintų, ar jie veiksmingai vykdo šiame reglamente nustatytas pareigas. Be to, kompetentingos institucijos turėtų atlikti patikras turimos atitinkamos informacijos pagrindu, įskaitant trečiųjų šalių pateiktus pagrįstus skundus. Kompetentingos institucijos, nustatydamos kurios patikros turi būti atliktos, turėtų remtis rizika grindžiamu požiūriu. Dėl atitinkamų produktų iš šalių ar jų dalių, kurios klasifikuojamos kaip didelės rizikos, atveju atitinkamus veiklos vykdytojus ir prekyautojus bei jų atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų dalies kiekius, turėtų būti taikomas dvejopas požiūris, kuriuo nustatoma visapusiška aprėptis. Taigi turėtų būti reikalaujama, kad kompetentingos institucijos patikrintų tam tikrą veiklos vykdytojų ir prekyautojų procentinę dalį, kartu apimdamos tam tikrą atitinkamų produktų procentinę dalį. Dėl atitinkamų produktų iš šalių ar jų dalių, kurios klasifikuojamos kaip žemos ar standartinės rizikos, atveju turėtų būti reikalaujama, kad kompetentingos institucijos patikrintų bent tam tikrą veiklos vykdytojų ir prekyautojų procentinę dalį. Patikros lygis turėtų būti aukštesnis tikrinant atitinkamus produktus iš didelės rizikos šalių arba jų dalių, o standartinės ar žemos rizikos šalių ar jų dalių atveju tas lygis galėtų būti mažesnis. Atlikdama šio reglamento peržiūrą, Komisija turėtų įvertinti ir nurodyti kiekybines metines patikras, kurias turi atlikti kompetentingos institucijos, tikslus, kurie yra tinkami siekiant užtikrinti šio reglamento vykdymą ir suderintą požiūrį visoje Sąjungoje;
- (71) kompetentingų institucijų atliekama veiklos vykdytojų ir prekyautojų patikra turėtų apimti jų išsamaus patikrinimo sistemas ir atitinkamų produktų atitiktį šiam reglamentui. Patikros turėtų būti atliekamos pagal rizika pagrįstą planą, kuriame turėtų būti numatyti rizikos kriterijai, pagal kuriuos kompetentingos institucijos galėtų atlikti veiklos vykdytojų ir prekyautojų pateiktų išsamaus patikrinimo pareiškimų rizikos analizę. Nustatant rizikos kriterijus turėtų būti atsižvelgiama į miškų naikinimo riziką, susijusią su atitinkamomis biržos prekėmis gamybos šalyje, veiklos vykdytojų ir prekybininkų ankstesnį šio reglamento reikalavimų nesilaikymą ir visą kitą kompetentingoms institucijoms prieinamą svarbią informaciją. Išsamaus patikrinimo pareiškimų rizikos analizė turėtų sudaryti galimybes padėti kompetentingoms institucijoms padėti nustatyti tuos veiklos vykdytojus, prekyautojus ir atitinkamus produktus, kuriuos reikia patikrinti. Ta rizikos analizė turėtų būti atliekama naudojant elektroninius duomenų apdorojimo metodus informacinėje sistemoje, per kurią pateikiami išsamaus patikrinimo pareiškimai. Kai tai būtina ir techniškai įmanoma, kompetentingos institucijos, pasikonsultavusios ir glaudžiai bendradarbiaudamos su trečiųjų valstybių institucijomis, taip pat turėtų galėti vykdyti patikrinimus vietoje;
- (72) tais atvejais, kai atlikus išsamaus patikrinimo pareiškimų rizikos analizę, nustatoma, jog esama didelės rizikos, kad tam tikri atitinkami produktai neatitiktų reikalavimų, kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę nedelsiant imtis laikinųjų priemonių, kad būtų užkirstas kelias tų produktų pateikimui arba tiekimui rinkai ar tų produktų eksportui. Tais atvejais, kai tokie atitinkami produktai tuo metu įvežami į rinką arba iš jos išvežami, kompetentingos institucijos turėtų prašyti muitinės sustabdyti išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą, kad kompetentingos institucijos galėtų atlikti būtinas patikras. Apie tokius prašymus turėtų būti pranešama per muitinės ir kompetentingų institucijų sąveikos sistemą. Pateikimo arba tiekimo rinkai arba išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto sustabdymas turėtų netrukti ilgiau kaip tris darbo dienas arba 72 valandas greitai gendančių atitinkamų produktų atveju, išskyrus atvejus, kai kompetentingoms institucijoms reikia papildomo laiko, kad įvertintų atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų atitiktį šiam reglamentui. Tais atvejais kompetentingos institucijos turėtų imtis papildomų laikinųjų priemonių, kad būtų pratęstas sustabdymo laikotarpis, arba, jei atitinkami produktai įvežami į rinką arba iš jos išvežami, prašyti, kad muitinė jį pratęstų;
- (73) kompetentingos institucijos turėtų nuolat atnaujinti savo patikrų planus, atsižvelgiant į tų patikrų įgyvendinimo rezultatus. Veiklos vykdytojai, kurie nuosekliai laikosi reikalavimų, galėtų būti tikrinami rečiau;
- (74) siekiant užtikrinti šio reglamento įgyvendinimą ir veiksmingą vykdymą, valstybėms narėms turėtų būti suteikta teisė pašalinti ir atšaukti reikalavimų neatitinkančius produktus ir imtis tinkamų taisomųjų veiksmų. Jos taip pat turėtų užtikrinti, kad už šio reglamento pažeidimus veiklos vykdytojams ir prekyautojams būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos;
- (75) siekiant padidinti veiklos vykdytojų ir prekyautojų atskaitomybę, Komisija savo interneto svetainėje turėtų paskelbti galutinių sprendimų, priimtų prieš juridinius asmenis, dėl šio reglamento pažeidimų ir šiems asmenims nustatytų sankcijų sąrašą. Ta informacija galėtų padėti kompetentingoms institucijoms, kitiems veiklos vykdytojams ir prekyautojams atlikti rizikos vertinimus ir padidinti vartotojų ir pilietinės visuomenės informuotumą apie veiklos vykdytojus ir prekyautojus, kurie nesilaiko šio reglamento;

- (76) šiam reglamentui įgyvendinti reikės pakankamai išteklių ir pajėgumų. Atsižvelgiant į tai, be nacionalinių išteklių, valstybės narės turėtų kuo labiau išnaudoti paramos progas ir galimybes, kurios yra prieinamos Sąjungos lygmeniu ir pasitelkiant kitas priemones, įskaitant sanglaudos fondus ir gebėjimų stiprinimo priemones, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240⁽¹⁴⁾ nustatytos techninės paramos priemonės kontekste;
- (77) atsižvelgdamos į tarptautinį miškų naikinimo, alinimo ir susijusios prekybos pobūdį, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti tarpusavyje, su valstybių narių muitinėmis, Komisija ir trečiųjų šalių administracinėmis institucijomis. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, prižiūrinčiomis kitus Sąjungos teisės aktus, kuriose nustatyti išsamaus patikrinimo, ar vertės grandinėje nedaromas neigiamas poveikis žmogaus teisėms ir aplinkai, reikalavimai, ir užtikrinančiomis jų vykdymą;
- (78) pagal nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, asmens teisių pagal Sąjungos teisę teismine apsaugą turi užtikrinti valstybių narių teismai. Be to, Europos Sąjungos sutarties (toliau - ES sutartis) 19 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės numatytų teisių gynimo priemones, kurios yra pakankamos užtikrinant veiksmingą teismine apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visuomenei, įskaitant fizinius ar juridinius asmenis, pateikiančius pagrįstus skundus pagal šį reglamentą, būtų užtikrinama teisė kreiptis į teismą laikantis įsipareigojimų, kuriuos valstybės narės prisiėmė kaip 1998 m. birželio 25 d. JT Europos ekonominės komisijos (JT EEK) konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencijos) šalis;
- (79) siekiant užtikrinti, kad šis reglamentas išliktų aktualus ir atitiktų prekybos, mokslo ir technologijų raidą, Komisijai pagal SESV 290 straipsnį turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus dėl atitinkamų produktų KN kodų, nustatytų šio reglamento I priede, sąrašo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁽¹⁵⁾ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (80) Reglamentu (ES) Nr. 995/2010 draudžiama Sąjungos rinkai pateikti neteisėtai paruoštą medieną ir medienos produktus. Jame veiklos vykdytojams, pirmą kartą pateikiantiems medieną rinkai, nustatytos pareigos atlikti deramą patikrinimą, o prekiautojams – atsekamai registruoti savo tiekėjų ir klientų duomenis. Šiuo reglamentu turėtų būti išlaikyta pareiga užtikrinti rinkai pateikiamų atitinkamų produktų, įskaitant medieną ir medienos produktus, teisėtumą, ir juo turėtų būti papildomas tvarumo reikalavimas. Dėl šio reglamento Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 ir su juo susijęs Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 607/2012⁽¹⁶⁾ tampa nereikalingi ir turėtų būti panaikinti. Mediena ir medienos produktai, kaip apibrėžta Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 2 straipsnio a punkte, yra lygiaverčiai medienai ir medienos produktams, kurie išvardyti šio reglamento I priede ir kuriuose yra medienos arba kurie buvo pagaminti naudojant medieną;
- (81) Reglamentu (EB) Nr. 2173/2005 sukurta miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekybos (FLEGT) licencijavimo schema medienos importui į Sąjungą. Ši licencijavimo schema įgyvendinama savanoriškais partnerystės susitarimais su medieną gaminančiomis šalimis, kuriais siekiama sustabdyti neteisėtą medienos ruošą ir gerinti miškų valdymą bei susijusią prekybą. Šis reglamentas turėtų būti grindžiamas pasiektais teigiamais FLEGT rezultatais, ypač kiek tai susiję su aktyvesniu suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu ir geresniu miškų valdymu. Konkrečiais atvejais šį reglamentą galėtų papildyti savanoriškos partnerystės susitarimai, kiek tai susiję su medienos produktų teisėtumu. Siekiant laikytis esamų dvišalių įsipareigojimų ir išsaugoti pažangą, padarytą su šalimis

⁽¹⁴⁾ 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 1).

⁽¹⁵⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽¹⁶⁾ 2012 m. liepos 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 607/2012 dėl išsamių deramo patikrinimo sistemos ir stebėsenos organizacijų patikrinimų dažnumo ir pobūdžio taisyklių, numatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos (OL L 177, 2012 7 7, p. 16).

partnerėmis, turinčiomis veikiančią sistemą (FLEGT licencijavimo etapas), taip pat, kai aktualu ir susitarta, bendradarbiauti su dabartiniais savanoriškos partnerystės susitarimų partneriais, kad jie galėtų pasiekti tą etapą, į šį reglamentą turėtų būti įtraukta nuostata, pagal kurią mediena ir medienos produktai, kuriems išduota galiojanti FLEGT licencija, būtų laikomi atitinkantys Reglamente (EB) Nr. 2173/2005 nustatytą teisėtumo reikalavimą;

- (82) nors šiame reglamente sprendžiama miškų naikinimo ir alinimo problema, kaip numatyta komunikate „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, miškų apsauga neturėtų nulemti kitų natūralių ekosistemų konversijos ar alinimo. Ekosistemos, įskaitant valdomas ekosistemas, pavyzdžiui, šlapynės, savanos ir durpynai, yra itin svarbios dedant pasaulines pastangas kovoti su klimato kaita ir įveikti biologinės įvairovės krizę, taip pat siekiant kitų DVT, o jų konversija ar alinimas reikalauja itin neatidėliotinių veiksmų ir jiems turi būti užkirstas kelias. Atsižvelgiant į Sąjungos pėdsaką, susijusį su ne miško natūraliomis ekosistemomis, ne vėliau kaip per vienus metus po šio reglamento įsigaliojimo dienos turėtų būti atliktas vertinimas, ar šio reglamento taikymo sritis būtų išplėsta įtraukiant ir kitą miškingą žemę, ir, kai tinkama, turėtų būti pateiktas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl tokio taikymo srities išplėtimo. Be to, ne vėliau kaip per dvejus metus po tos įsigaliojimo dienos Komisija turėtų įvertinti ir, kai tinkama, pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šio reglamento taikymo srities išplėtimo įtraukiant ir kitas natūralias ekosistemas, įskaitant kitą žemę, kurioje yra didelių anglies sandėpų ir kuri turi didelę biologinės įvairovės vertę, pavyzdžiui, pievas, durpynus ir šlapynes. Dėl Sąjungos rinkai skirtų biržos prekių gamybos ekosistemoms taip pat daromas vis didesnis spaudimas, susijęs su konversija ir alinimu. Ne vėliau kaip per dvejus metus po šio reglamento įsigaliojimo dienos Komisija taip pat turėtų įvertinti poreikį ir galimybes išplėsti jo taikymo sritį įtraukiant ir kitas biržos prekes. Kartu Komisija, priimdama deleguotąjį aktą, taip pat turėtų peržiūrėti atitinkamų šio reglamento I priede nustatytų produktų KN kodų sąrašą;
- (83) atsižvelgiant į Europos Parlamento 2020 m. spalio 22 d. rezoliucijoje „ES teisinė sistema, skirta ES sukeliama pasauliniam miškų naikinimui sustabdyti ir pradėti juos atkurti“ pateiktą prašymą, ir į prašymą, pateiktą didžiosios daugumos iš beveik 12 mln. Komisijos viešų konsultacijų dalyvių, Komisija savo vertinime ir ateityje bet kokiame pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto daugiausia dėmesio turėtų skirti šio reglamento taikymo srities išplėtimui įtraukiant ne miško ekosistemas ir jų konversiją bei alinimą;
- (84) kai šio reglamento tikslais būtina tvarkyti asmens duomenis, tie duomenys turėtų būti tvarkomi laikantis Sąjungos teisės dėl asmens duomenų apsaugos. Tvarkant asmens duomenis pagal šį reglamentą vadovaujama atitinkamai Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 ⁽¹⁷⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1725 ⁽¹⁸⁾;
- (85) kadangi šio reglamento tikslas, t. y. kovoti su miškų naikinimu ir alinimu mažinant Sąjungos vartojimo indėlį į tai, valstybės narės pavieniui negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (86) veiklos vykdytojams, prekiautojams ir kompetentingoms institucijoms turėtų būti suteiktas pagrįstas laikotarpis, per kurį jie galėtų pasirengti laikytis šio reglamento reikalavimų,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ;

1 SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatomos I priede išvardytų atitinkamų produktų, kuriuose yra atitinkamų biržos prekių, t. y. galvijų, kakavos, kavos, alyvpalmių aliejaus, kaučiuko, sojų ir medienos, kurie buvo jomis šeriami arba pagaminti jas naudojant, pateikimo ir tiekimo rinkai, taip pat eksporto iš rinkos taisyklės, siekiant:

- a) kuo labiau sumažinti Sąjungos indėlį į miškų naikinimą ir miškų alinimą visame pasaulyje ir taip prisidėti prie visuotinio miškų naikinimo mažinimo;

⁽¹⁷⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽¹⁸⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

b) sumažinti Sąjungos indėlį į šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir pasaulio biologinės įvairovės nykimą.

2. Išskyrus kaip numatyta 37 straipsnio 3 dalyje, šis reglamentas netaikomas I priede išvardytiems atitinkamiems produktams, pagamintiems anksčiau nei 38 straipsnio 1 dalyje nurodyta data.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) atitinkamos biržos prekės – galvijai, kakava, kava, alyvpalmių aliejus, kaučiukas, sojos ir mediena;
- 2) atitinkami produktai – I priede išvardyti produktai, kuriuose yra atitinkamų biržos prekių, kurie buvo jomis šeriami arba pagaminti jas naudojant;
- 3) **miškų naikinimas** – miškų pavertimas naudojimui žemės ūkio paskirties tikslais, neatsižvelgiant į tai, ar jis iniciuotas žmogaus;
- 4) miškas – didesnis nei 0,5 hektaro žemės plotas, kuriame medžių aukštis yra didesnis nei 5 metrai ir kurio daugiau kaip 10 % dengia medžių laja arba kuriame medžiai gali pasiekti šias ribas in situ, išskyrus žemę, daugiausia naudojamą žemės ūkio ar miesto reikmėms;
- 5) naudojimas žemės ūkio tikslais – žemės naudojimas žemės ūkio tikslais, be kita ko, žemės ūkio plantacijoms ir apima atidėtus žemės ūkio plotus ir gyvulininkystę;
- 6) žemės ūkio plantacija – medžiais apaugusi žemė žemės ūkio gamybos sistemose, pavyzdžiui, vaismedynuose, alyvpalmių plantacijose, alyvmedžių giraitėse ir agrarinės miškininkystės sistemose, augantys medžiai, po kuriais auginami pasėliai; jos apima visas atitinkamų biržos prekių, išskyrus medieną, plantacijas; žemės ūkio plantacijos neįtrauktos į termino „miškas“ apibrėžtį;
- 7) miškų alinimas – struktūriniai miško dangos pokyčiai, pasireiškiantys:
 - a) neliestų miškų arba natūraliai atželiančių miškų pavertimu plantaciniais miškais arba
 - b) kita medžiais apaugusia žeme, taip pat neliestų miškų pavertimu pasodintais miškais;
- 8) **neliestas miškas** – natūraliai atželiantis miškas, kuriame auga vietinės medžių rūšys ir nėra aiškiai matomų žmogaus veiklos požymių, o ekologiniai procesai nėra pastebimai sutrikdyti;
- 9) natūraliai atželiantis miškas – miškas, kurį daugiausia sudaro natūraliai ataugę medžiai; jis apima bet kurį iš šių elementų:
 - a) miškus, kurių atveju neįmanoma atskirti, ar jie buvo pasodinti, ar atžėlę natūraliai;
 - b) miškus, kuriuose yra natūraliai ataugusių vietinių medžių rūšių ir pasodintų arba pasėtų medžių mišinys ir kuriuose natūraliai ataugę medžiai, pasiekę brandaus medyno amžių, turėtų sudaryti didžiąją medyno dalį;
 - c) anksčiau natūraliai ataugusių medžių atžalynus;
 - d) natūraliai ataugusius introdukuotų rūšių medžius;
- 10) pasodintas miškas – miškas, kurį daugiausia sudaro medžiai, išaugę sodinant ir (arba) tikslingai sėjant, su sąlyga, kad pasodinti arba pasėti medžiai, pasiekę brandaus medyno amžių, turėtų sudaryti daugiau kaip 50 % medyno tūrio. Prie pasodintų miškų priskiriami anksčiau sodintų ar sėtų medžių atžalynai;
- 11) **plantacinis miškas** – intensyviai tvarkomas pasodintas miškas, kuris pasodinimo metu ir pasiekus brandaus medyno amžių atitinka šiuos kriterijus: viena arba dvi rūšys, tos pačios amžiaus klasė ir tolygūs atstumai; prie plantacinių miškų priskiriamos medienos, pluošto ir energijos gamybos tikslais sodintos trumpos rotacijos plantacijos, tačiau nepriskiriami apsaugos ar ekosistemų atkūrimo tikslais pasodinti miškai, taip pat miškai, išaugę sodinant ar sėjant, kurie, pasiekę brandaus medyno amžių, yra arba bus panašūs į natūraliai atželiančius miškus;

- 12) kita medžiais apaugusi žemė – didesnis nei 0,5 hektaro žemės, kuri neklasifikuojama kaip miškas, plotas, kuriame medžių aukštis yra didesnis nei 5 metrai ir kurio 5–10 % dengia medžių laja arba kuriame medžiai gali pasiekti tas ribas in situ, arba kurio daugiau kaip 10 % bendrai padengta krūmokšniais, krūmais ir medžiais, išskyrus žemę, daugiausia naudojamą žemės ūkio ar miesto reikmėms;
- 13) nesusijęs su miškų naikinimu –
 - a) atitinkamuose produktuose, kurie buvo išauginti žemėje, kurioje po 2020 m. gruodžio 31 d. nebuvo naikinamas miškas, yra atitinkamų biržos prekių, jie buvo jomis šerti ar pagaminti juos naudojant ir
 - b) atitinkamų produktų, kuriuose yra medienos arba kurie buvo pagaminti naudojant medieną, atveju mediena buvo gauta iš miško, kuris po 2020 m. gruodžio 31 d. nebuvo alinamas;
- 14) pagaminta – išauginta, nuimta, gauta arba užauginta atitinkamuose žemės sklypuose arba, kiek tai susiję su galvijais – ūkiuose;
- 15) veiklos vykdytojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris vykdydamas komercinę veiklą atitinkamus produktus pateikia rinkai arba juos eksportuoja;
- 16) pateikimas rinkai – atitinkamos biržos prekės arba atitinkamo produkto tiekimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;
- 17) prekiautojas – tiekimo grandinėje veikiantis asmuo, išskyrus veiklos vykdytoją, kuris vykdydamas komercinę veiklą rinkai tiekia atitinkamus produktus;
- 18) tiekimas rinkai – atitinkamo produkto tiekimas už atlygį arba nemokamai siekiant jį platinti, vartoti arba naudoti Sąjungos rinkoje vykdant komercinę veiklą;
- 19) vykdant komercinę veiklą – perdirbimo, platinimo komerciniams ar nekomerciniams vartotojams, arba naudojimo paties veiklos vykdytojo ar prekiautojo verslui tikslais;
- 20) asmuo – fizinis asmuo, juridinis asmuo arba bet kuris asmenų susivienijimas, kuris nėra juridinis asmuo, tačiau pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę yra pripažįstamas galinčiu atlikti teisinius veiksmus;
- 21) Sąjungoje įsisteigęs asmuo –
 - a) fizinio asmens atveju – asmuo, kurio gyvenamoji vieta yra Sąjungoje;
 - b) juridinio asmens arba asmenų susivienijimo atveju – asmuo, kurio registruota buveinė, centrinė būstinė arba nuolatinė buveinė yra Sąjungoje;
- 22) įgaliotasis atstovas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo, pagal 6 straipsnį veiklos vykdytojo arba prekiautojo raštu įgaliotas jo vardu atlikti nurodytas užduotis, susijusias su veiklos vykdytojo arba prekiautojo pareigomis pagal šį reglamentą;
- 23) kilmės šalis – šalis arba teritorija, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 60 straipsnyje;
- 24) gamybos šalis – šalis arba teritorija, kurioje buvo pagaminta atitinkama biržos prekė arba atitinkamam produktui gaminti naudojama ar jo sudėtyje esanti atitinkama biržos prekė;
- 25) reikalavimų neatitinkantys produktai – atitinkami produktai, kurie neatitinka 3 straipsnio;
- 26) nedidelė rizika – rizikos lygis, taikomas atitinkamoms biržos prekėms ir atitinkamiems produktams, kai, remiantis išsamiau tiek su konkrečiu produktu susijusios, tiek bendros informacijos vertinimu ir, kai reikia, tinkamų rizikos mažinimo priemonių taikymu, tos biržos prekės ar produktai nekelia susirūpinimo dėl to, kad jie neatitinka 3 straipsnio a arba b punkto;
- 27) žemės sklypas – atskirame nekilnojamojo turto objekte esantis žemės plotas, kuris yra pripažįstamas gamybos šalies teise, kuriame sąlygos yra pakankamai vienodos, kad būtų galima bendrai įvertinti miškų naikinimo ir alinimo riziką, susijusią su tame žemės plote pagamintomis atitinkamomis biržos prekėmis;
- 28) geografinė vieta – geografinė žemės sklypo vieta, apibūdinama platumos ir ilgumos koordinatėmis, atitinkančiomis bent vieną platumos ir vieną ilgumos tašką, naudojant bent šešis skaitmenis po kablelio; didesnių kaip keturių hektarų žemės sklypų, naudojamų atitinkamų biržos prekių gamybai, išskyrus galvijus, atveju, ji nurodoma naudojant daugiakampius, t. y. pakankamus platumos ir ilgumos taškus, kad būtų galima apibūdinti kiekvieno žemės sklypo perimetrą.
- 29) ūkis – bet kokios patalpos, statyns arba, ūkininkavimo lauko sąlygomis atveju, bet kokia aplinka arba vieta, kuriuose laikinai arba nuolat laikomi gyvuliai;

- 30) labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ) – labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES ⁽¹⁹⁾ 3 straipsnyje;
- 31) pagrįstas skundas – tinkamai pagrįstas skundas, pagrįstas objektyvia ir patikrinama informacija apie šio reglamento nesilaikymą, dėl kurio kompetentingoms institucijoms galėtų reikėti imtis intervencinių priemonių;
- 32) kompetentingos institucijos – pagal 14 straipsnio 1 dalį paskirtos institucijos;
- 33) muitinė – muitinė, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 1 punkte;
- 34) muitų teritorija – teritorija, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 4 straipsnyje;
- 35) trečioji valstybė – Sąjungos muitų teritorijai nepriklausanti šalis arba teritorija;
- 36) išleidimas į laisvą apyvartą – Reglamento (ES) Nr. 952/2013 201 straipsnyje nustatyta procedūra;
- 37) eksportas – Reglamento (ES) Nr. 952/2013 269 straipsnyje nustatyta procedūra;
- 38) atitinkami produktai, įvežami į rinką – atitinkami produktai iš trečiųjų valstybių, kuriems įforminama išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūra ir kuriuos ketinama pateikti Sąjungos rinkai bei kurie nėra skirti asmeniniam naudojimui ar vartojimui Sąjungos muitų teritorijoje;
- 39) atitinkami produktai, išvežami iš rinkos – atitinkami produktai, kuriems įforminama eksporto muitinės procedūra;
- 40) atitinkami gamybos šalies teisės aktai – gamybos šalyje taikomi įstatymai dėl gamybos vietovės teisinio statuso, kiek tai susiję su:
 - a) žemės naudojimo teisėmis;
 - b) aplinkos apsauga;
 - c) su miškais susijusiomis taisyklėmis, įskaitant miškų valdymą ir biologinės įvairovės išsaugojimą, kai jos yra tiesiogiai susijusios su medienos ruoša;
 - d) trečiųjų šalių teisėmis;
 - e) darbuotojų teisėmis;
 - f) pagal tarptautinę teisę saugomomis žmogaus teisėmis;
 - g) laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principu, be kita ko, kaip nustatyta JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių;
 - h) mokesčių, kovos su korupcija, prekybos ir muitų taisyklėmis.

3 straipsnis

Draudimas

Atitinkamos biržos prekės ir atitinkami produktai negali būti pateikiami arba tiekiami rinkai arba eksportuojami, jei nėra tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) jie nesusiję su miškų naikinimu;
- b) jie pagaminti pagal atitinkamus gamybos šalies teisės aktus ir
- c) dėl jų pateiktas išsamaus patikrinimo pareiškimas.

2 SKYRIUS

VEIKLOS VYKDYTOJŲ IR PREKIAUTOJŲ PAREIGOS

4 straipsnis

Veiklos vykdytojų pareigos

1. Veiklos vykdytojai, prieš pateikdami atitinkamus produktus rinkai arba juos eksportuodami, atlieka išsamų patikrinimą pagal 8 straipsnį, kad įrodytų, kad atitinkami produktai atitinka 3 straipsnį.

⁽¹⁹⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

2. Veiklos vykdytojai negali pateikti atitinkamų produktų rinkai ir jų eksportuoti prieš tai nepateikę išsamaus patikrinimo pareiškimo. Veiklos vykdytojai, kurie 8 straipsnyje nurodyto išsamaus patikrinimo pagrindu padaro išvadą, kad atitinkami produktai atitinka 3 straipsnį, prieš pateikdami rinkai atitinkamus produktus arba juos eksportuodami, kompetentingoms institucijoms per 33 straipsnyje nurodytą informacinę sistemą pateikia išsamaus patikrinimo pareiškimą. Tokiame elektronine forma prienamame ir perduodamame pareiškime turi būti pateikiama II priede nurodyta informacija apie atitinkamus produktus ir veiklos vykdytojo deklaracija, kad veiklos vykdytojas atliko išsamų patikrinimą ir nenustatė jokios rizikos arba nustatė tik nedidelę riziką.

3. Pateikdamas išsamaus patikrinimo pareiškimą kompetentingoms institucijoms, veiklos vykdytojas prisiima atsakomybę už atitinkamo produkto atitiktį 3 straipsniui. Veiklos vykdytojai išsamaus patikrinimo pareiškimus saugo penkerius metus nuo pareiškimo pateikimo per 33 straipsnyje nurodytą informacinę sistemą dienos.

4. Veiklos vykdytojas atitinkamų produktų nepateikia rinkai ir jų neeksportuoja vienu ar keliais iš šių atvejų:

a) atitinkami produktai yra reikalavimų neatitinkantys produktai;

b) atlikus išsamų patikrinimą nustatyta, kad rizika, jog atitinkami produktai yra reikalavimų neatitinkantys produktai, nėra nedidelė;

c) veiklos vykdytojas negalėjo įvykdyti 1 ir 2 dalyse nurodytų pareigų.

5. Veiklos vykdytojai, gavę arba sužinoję svarbią naują informaciją, įskaitant pagrįstus skundus, rodančius, jog yra rizika, kad atitinkamas produktas, kurį jie pateikė rinkai, neatitinka šio reglamento, nedelsdami informuoja valstybių narių, kuriose jie pateikė rinkai atitinkamą produktą, kompetentingas institucijas, taip pat prekiautojus, kuriems jie tiekė atitinkamą produktą. Eksporto atveju veiklos vykdytojai informuoja valstybės narės, kuri yra gamybos šalis, kompetentingą instituciją.

6. Veiklos vykdytojai teikia kompetentingoms institucijoms visą būtina pagalbą, kad būtų lengviau atlikti patikras pagal 18 straipsnį, be kita ko, kiek tai susiję su patekimu į patalpas ir dokumentų bei įrašų patekimu.

7. Veiklos vykdytojai atitinkamų produktų, kuriuos jie pateikė rinkai arba eksportavo, tiekimo grandinės tolesnėje grandyje esantiems veiklos vykdytojams ir prekiautojams praneša visą informaciją, būtiną siekiant parodyti, kad buvo atliktas išsamus patikrinimas ir nenustatyta jokios rizikos arba nustatyta tik nedidelė rizika, įskaitant išsamaus patikrinimo pareiškimų, susijusių su tais produktais, registracijos numerius.

8. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, veiklos vykdytojai, kurie yra MVĮ, neprivalo atlikti išsamų patikrinimą atitinkamų produktų, esančių atitinkamo produkto sudėtyje arba pagamintų iš jo, kurie jau buvo išsamiai patikrinti pagal šio straipsnio 1 dalį ir dėl kurių pagal 33 straipsnį jau buvo pateiktas išsamaus patikrinimo pareiškimas, atžvilgiu. Tokiais atvejais kompetentingų institucijų prašymu veiklos vykdytojai, kurie yra MVĮ, joms pateikia išsamaus patikrinimo pareiškimo registracijos numerį. Atitinkamų produktų dalių, kurie nebuvo išsamiai patikrinti, atžvilgiu veiklos vykdytojai, kurie yra MVĮ, atlieka šio straipsnio 1 dalyje nustatytą išsamų patikrinimą.

9. Veiklos vykdytojai, kurie nėra MVĮ, gali remtis išsamaus patikrinimo pareiškimais, kurie jau buvo pateikti pagal 33 straipsnį, tik įsitikinę, kad laikantis šio straipsnio 1 dalies buvo atliktas išsamus patikrinimas, susijęs su atitinkamais produktais, esančiais atitinkamo produkto sudėtyje arba pagamintais iš jo. Tokių išsamaus patikrinimo pareiškimų, kuriuos jie jau pateikė pagal 33 straipsnį, registracijos numerius jie įtraukia į išsamaus patikrinimo pareiškimus, kuriuos jie pateikia pagal šio straipsnio 2 dalį. Atitinkamų produktų dalių, kurie nebuvo išsamiai patikrinti, atžvilgiu veiklos vykdytojai, kurie nėra MVĮ, atlieka išsamų patikrinimą pagal šio straipsnio 1 dalį.

10. Veiklos vykdytojas, kuris remiasi išsamaus patikrinimo pareiškimu, kuris jau buvo pateiktas pagal 33 straipsnį, lieka atsakingas už atitinkamų produktų atitiktį 3 straipsniui, įskaitant tai, kad, prieš pateikiant tokius atitinkamus produktus rinkai arba juos eksportuojant, nebuvo nustatyta jokios rizikos arba nustatyta tik nedidelė rizika.

5 straipsnis

Prekiautojų pareigos

1. Prekiautojai, kurie nėra MVĮ, laikomi veiklos vykdytojais, kurie nėra MVĮ, ir jiems taikomi 3, 4, 6, 8–13 straipsnių, 16 straipsnio 8–11 dalių ir 18 straipsnio pareigos ir reikalavimai dėl atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų, kuriuos jie tiekia rinkai.

2. Prekiautojai, kurie yra MVĮ, teikia rinkai atitinkamus produktus tik tuo atveju, jei jie turi pagal 3 dalį reikalaujamą informaciją.
3. Prekiautojai, kurie yra MVĮ, renka ir saugo toliau nurodytą informaciją, susijusią su atitinkamais produktais, kuriuos jie ketina tiekti rinkai:
 - a) veiklos vykdytojų arba prekyautojų, kurie tiekė jiems atitinkamus produktus, pavadinimus, registruotuosius prekybinius pavadinimus arba registruotuosius prekių ženklus, pašto adresus, el. pašto adresus ir, jei yra, interneto svetainės adresus, taip pat išsamaus patikrinimo pareiškimų, susijusių su tais produktais, registracijos numerius;
 - b) prekyautojų, kuriems jie tiekė atitinkamus produktus, pavadinimus, registruotuosius prekybinius pavadinimus arba registruotuosius prekių ženklus, pašto adresus, el. pašto adresus ir, jei yra, interneto svetainės adresus.
4. Prekiautojai, kurie yra MVĮ, 3 dalyje nurodytą informaciją saugo bent penkerius metus nuo tiekimo rinkai dienos ir, kompetentingoms institucijoms paprašius, pateikia joms tą informaciją.
5. Prekiautojai, kurie yra MVĮ, gavę arba sužinoję svarbią naują informaciją, įskaitant pagrįstus skundus, rodančius, jog yra rizika, kad atitinkamas produktas, kurį jie tiekė rinkai, neatitinka šio reglamento, nedelsdami informuoja valstybių narių, kuriose jie tiekė rinkai atitinkamą produktą, kompetentingas institucijas, taip pat prekyautojus, kuriems jie tiekė atitinkamą produktą.
6. Prekiautojai, nepaisant to, ar jie yra MVĮ, ar ne, teikia kompetentingoms institucijoms visą būtiną pagalbą, kad būtų lengviau atlikti patikras pagal 18 ir 19 straipsnius, be kita ko, pateikimą į patalpas ir dokumentų bei įrašų pateikimą.

6 straipsnis

Igaliotieji atstovai

1. Veiklos vykdytojai arba prekyautojai gali igaliojamam atstovui suteikti igaliojimus pateikti išsamaus patikrinimo pareiškimą pagal 4 straipsnio 2 dalį jų vardu. Tokiais atvejais veiklos vykdytojas arba prekyautojas lieka atsakingas už atitinkamo produkto atitiktį 3 straipsniui.
2. Igaliotasis atstovas, kompetentingoms institucijoms paprašius, pateikia joms igaliojimo kopiją viena iš Sąjungos oficialiųjų kalbų ir kopiją valstybės narės, kurioje tvarkomas išsamaus patikrinimo pareiškimas, valstybine kalba arba, jei tai neįmanoma, kopiją anglų kalba.
3. Veiklos vykdytojas, kuris yra fizinis asmuo arba labai maža įmonė, gali igalioti kitą tolesnėje tiekimo grandinės grandyje esantį veiklos vykdytoją arba prekyautoją, kuris nėra fizinis asmuo arba labai maža įmonė, veikti kaip igaliotasis atstovas. Toks kitas tolesnėje tiekimo grandinės grandyje esantis veiklos vykdytojas arba prekyautojas negali rinkai pateikti arba tiekti atitinkamų produktų arba jų eksportuoti, jeigu to veiklos vykdytojo vardu nėra pateiktas 4 straipsnio 2 dalyje nurodyto išsamaus patikrinimo pareiškimo. Tokiais atvejais veiklos vykdytojas, kuris yra fizinis asmuo arba labai maža įmonė, toliau lieka atsakingas už atitinkamo produkto atitiktį 3 straipsniui ir tam kitam tolesnėje tiekimo grandinės dalyje esančiam veiklos vykdytojui arba prekyautojui perduoda visą informaciją, būtiną siekiant patvirtinti, kad buvo atliktas išsamus patikrinimas ir nenustatyta jokios rizikos arba nustatyta tik nedidelė rizika.

7 straipsnis

Trečiojoje valstybėje įsisteigusių veiklos vykdytojų vykdomas pateikimas rinkai

Jeigu atitinkamus produktus rinkai pateikia už Sąjungos ribų įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo, pirmas Sąjungoje įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo, kuris tiekia rinkai tokius atitinkamus produktus, laikomas veiklos vykdytoju, kaip tai suprantama šiame reglamente.

8 straipsnis

Išsamus patikrinimas

1. Prieš pateikdami rinkai atitinkamus produktus arba juos eksportuodami, veiklos vykdytojai atlieka visų atitinkamų produktų, kuriuos jiems tiekia kiekvienas atskiras tiekėjas, išsamų patikrinimą.
2. Išsamus patikrinimas apima:
 - a) informacijos, duomenų ir dokumentų, reikalingų 9 straipsnyje nustatytiems reikalavimams įvykdyti, rinkimą;
 - b) 10 straipsnyje nurodytas rizikos vertinimo priemones;

- c) 11 straipsnyje nurodytas rizikos mažinimo priemonės.

9 straipsnis

Informacijos pateikimo reikalavimai

1. Veiklos vykdytojai renka informaciją, dokumentus ir duomenis, įrodančius, kad atitinkami produktai atitinka 3 straipsnį. Tuo tikslu veiklos vykdytojas renka, tvarko ir penkerius metus nuo atitinkamų produktų pateikimo rinkai arba eksporto dienos saugo šią su kiekvienu atitinkamu produktu susijusią informaciją kartu su įrodymais:
 - a) aprašymą, įskaitant atitinkamų produktų prekinį pavadinimą ir tipą, o atitinkamų produktų, kuriuose yra medienos arba kurie buvo pagaminti naudojant medieną, atveju – taip pat bendrinį rūšies pavadinimą ir visą jos mokslinį pavadinimą. Produkto aprašyme pateikiamas jame esančių arba tam produktui gaminti naudotų atitinkamų biržos prekių ar atitinkamų produktų sąrašas;
 - b) atitinkamų produktų kiekį; produktų, kurie patenka į rinką ar ją palieka, kiekis turi būti išreikštas grynosios masės kilogramais arba, kai taikytina, papildomu matavimo vienetu, nurodytu Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 ⁽²⁰⁾ I priede, kartu su nurodytu Suderintos sistemos kodu, arba visais kitais atvejais kiekis turi būti išreikštas grynąja mase arba, kai taikytina, tūriu ar vienetų skaičiumi; papildomas matavimo vienetas taikomas, kai jis nuosekliai apibrėžtas visoms galimoms subpozicijoms pagal Suderintos sistemos kodą, nurodytą išsamaus patikrinimo pareiškime;
 - c) gamybos šalį ir, kai aktualu, jos dalis;
 - d) visų žemės sklypų, kuriuose buvo gaminamos atitinkamos biržos prekės, kurių yra atitinkamame produkte arba kurias naudojant jis buvo pagamintas, geografinę vietą, taip pat gamybos datą ar laiko intervalą; jeigu atitinkamame produkte yra atitinkamų biržos prekių, pagamintų skirtinguose žemės sklypuose, arba jis yra iš jų pagamintas, įtraukiamos visų skirtingų žemės sklypų geografinės vietos; bet kokio miškų naikinimo ar alinimo konkrečiuose žemės sklypuose atveju automatiškai pripažįstama, kad visi atitinkamos biržos prekės ir atitinkami produktai iš tų žemės sklypų yra netinkami pateikti ar tiekti rinkai arba eksportuoti; atitinkamų produktų, kuriuose yra galvijų arba kurie buvo pagaminti juos naudojant, ir tokių atitinkamų produktų, kurie buvo šeriami atitinkamais produktais, atveju nurodoma visų ūkių, kuriose galvijai buvo laikomi, geografinė vieta; visų kitų I priede nurodytų atitinkamų produktų atveju nurodoma žemės sklypų geografinė vieta;
 - e) visų verslo subjektų ar asmenų, kurie jiems tiekė atitinkamus produktus, pavadinimus, pašto adresus ir el. pašto adresus;
 - f) visų verslo subjektų, veiklos vykdytojų ar prekyautojų, kuriems buvo tiekiami atitinkami produktai, pavadinimus, pašto adresus ir el. pašto adresus;
 - g) pakankamai įtikinamą ir patikrinamą informaciją, kad atitinkami produktai nėra susiję su miškų naikinimu;
 - h) pakankamai įtikinamą ir patikrinamą informaciją, kad atitinkamos biržos prekės buvo gaminamos pagal atitinkamus gamybos šalies teisės aktus, įskaitant bet koki susitarimą, suteikiantį teisę naudoti atitinkamą plotą atitinkamos biržos prekės gamybos tikslais.
2. Veiklos vykdytojas, kompetentingoms institucijoms paprašius, pateikia joms pagal šį straipsnį surinktą informaciją, dokumentus ir duomenis.

10 straipsnis

Rizikos vertinimas

1. Veiklos vykdytojai patikrina bei analizuoja pagal 9 straipsnį surinktą informaciją ir kitus svarbius dokumentus. Remdamiesi ta informacija ir dokumentais veiklos vykdytojai atlieka rizikos vertinimą, kad nustatytų, ar yra rizika, jog atitinkami produktai, kuriuos ketinama pateikti rinkai arba eksportuoti, neatitinka reikalavimų. Veiklos vykdytojai atitinkamų produktų rinkai nepateikia ir jų neeksportuoja, išskyrus atvejus, kai atlikus šį rizikos vertinimą nenustatoma jokios rizikos arba nustatoma tik nedidelė rizika, kad atitinkami produktai neatitinka reikalavimų.

⁽²⁰⁾ 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1).

2. Atliekant rizikos vertinimą visų pirma atsižvelgiama į šiuos kriterijus:
 - a) rizikos priskyrimą atitinkamai gamybos šaliai arba jos dalims pagal 29 straipsnį;
 - b) tai, ar gamybos šalyje ar jos dalyse esama miškų;
 - c) tai, ar gamybos šalyje ar jos dalyse esama čiabuvių tautų;
 - d) konsultavimąsi ir bendradarbiavimą gera valia su čiabuvių tautomis gamybos šalyje arba jos dalyse;
 - e) tai, ar esama tinkamai motyvuotų čiabuvių tautų skundų, pagrįstų objektyvia ir patikrinama informacija, apie atitinkamos biržos prekės gamybai naudojamos vietovės naudojimą arba nuosavybę;
 - f) miškų naikinimo ar alinimo paplitimą gamybos šalyje arba jos dalyse;
 - g) 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos šaltinį, patikimumą, pagrįstumą ir sąsajas su kitais turimais dokumentais;
 - h) susirūpinimą keliančius klausimus dėl gamybos ir kilmės šalies arba jų dalių, pavyzdžiui, korupcijos lygį, dokumentų ir duomenų klastojimo paplitimą, teisėsaugos nepakankamumą, tarptautinių žmogaus teisių pažeidimus, ginkluotą konfliktą arba JT Saugumo Tarybos ar Europos Sąjungos Tarybos taikomas sankcijas;
 - i) atitinkamos tiekimo grandinės sudėtingumą ir atitinkamų produktų perdirbimo etapą, visų pirma sunkumus susijant atitinkamus produktus su žemės sklypu, kuriame buvo pagamintos atitinkamos biržos prekės;
 - j) šio reglamento apėjimo arba susimaišymo su atitinkamais nežinomos kilmės produktais arba produktais, pagamintais vietovėse, kuriose įvyko arba vyksta miškų naikinimas ar alinimas, riziką;
 - k) Komisijos ekspertų grupių, remiančių šio reglamento įgyvendinimą, posėdžių išvadas, paskelbtas Komisijos ekspertų grupių registre;
 - l) pagrįstus skundus, pateiktus pagal 31 straipsnį, ir informaciją apie atvejus, kai veiklos vykdytojai arba prekyautojai visoje atitinkamoje tiekimo grandinėje praeityje nesilaikė šio reglamento;
 - m) visą informaciją, kuri rodytų riziką, kad atitinkami produktai yra reikalavimų neatitinkantys produktai;
 - n) papildomą informaciją apie šio reglamento laikymąsi – tai gali būti informacija, gauta iš sertifikavimo ar kitų trečiųjų šalių patikrintų sistemų, įskaitant savanoriškas sistemas, kurias Komisija pripažįsta pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 ⁽²¹⁾ 30 straipsnio 5 dalį, jei ta informacija atitinka šio reglamento 9 straipsnyje nustatytus reikalavimus.
3. Medienos produktai, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 2173/2005 ir dėl kurių išduota galiojanti FLEGT licencija pagal veiklos licencijavimo schemą, laikomi atitinkančiais šio reglamento 3 straipsnio b punktą.
4. Veiklos vykdytojai bent kartą per metus dokumentuoja ir peržiūri rizikos vertinimus ir pateikia juos kompetentingoms institucijoms joms paprašius. Veiklos vykdytojai turi galėti įrodyti, kaip surinkta informacija buvo tikrinama pagal 2 dalyje nustatytus rizikos vertinimo kriterijus ir kaip jie nustatė rizikos laipsnį.

11 straipsnis

Rizikos mažinimas

1. Išskyrus atvejus, kai pagal 10 straipsnį atliktas rizikos vertinimas parodė, kad nėra rizikos, jog atitinkami produktai būtų reikalavimų neatitinkantys produktai, arba tokia rizika yra tik nedidelė veiklos vykdytojas, prieš pateikdamas atitinkamus produktus rinkai arba juos eksportuodamas, taiko pakankamas rizikos mažinimo procedūras ir priemones, kad rizikos nebeliktų arba ji taptų tik nereikšminga. Tokios procedūros ir priemonės gali apimti:
 - a) papildomos informacijos, duomenų ar dokumentų reikalavimą;

⁽²¹⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

- b) nepriklausomų tyrimų ar auditų atlikimą;
- c) arba ėmimąsi kitų priemonių, susijusių su 9 straipsnyje nustatytais informacijos pateikimo reikalavimais.

Tokios procedūros ir priemonės taip pat gali apimti paramą savo tiekėjams, visų pirma smulkiesiems ūkininkams, kad tas veiklos vykdytojas laikytųsi šio reglamento, didinant pajėgumus ir investuojant.

2. Veiklos vykdytojai įdiegia tinkamą ir proporcingą politiką, kontrolę ir procedūras, kad būtų sumažinta ir veiksmingai valdoma nustatyta atitinkamų produktų neatitikties rizika. Ta politika, kontrolė ir procedūros, be kita ko, yra:

- a) pavyzdinė rizikos valdymo praktika, ataskaitų teikimas, įrašų tvarkymas, vidaus kontrolė ir atitikties valdymas, įskaitant atitikties užtikrinimo pareigūno paskyrimą vadovybės lygmeniu veiklos vykdytojų, kurie nėra MVĮ, atveju;
- b) nepriklausoma audito funkcija, skirta patikrinti visų veiklos vykdytojų, kurie nėra MVĮ, vidaus politiką, kontrolę ir procedūras, nurodytas a punkte.

3. Sprendimai dėl rizikos mažinimo procedūrų ir priemonių dokumentuojami, peržiūrimi bent kartą per metus, o kompetentingoms institucijoms paprašius, veiklos vykdytojai juos joms pateikia. Veiklos vykdytojai turi galėti įrodyti, kaip buvo priimti sprendimai dėl rizikos mažinimo procedūrų ir priemonių.

12 straipsnis

Išsamaus patikrinimo sistemų sukūrimas ir priežiūra, ataskaitų teikimas ir įrašų tvarkymas

1. Kad veiklos vykdytojai galėtų atlikti išsamų patikrinimą pagal 8 straipsnį, jie sukuria ir nuolat atnaujina procedūrų ir priemonių sistemą, kad užtikrintų, jog atitinkami produktai, kuriuos jie pateikia rinkai arba eksportuoja, atitiktų 3 straipsnį (toliau – išsamaus patikrinimo sistema).

2. Veiklos vykdytojas peržiūri išsamaus patikrinimo sistemą bent kartą per metus. Kai veiklos vykdytojai sužino apie naujus pokyčius, kurie galėtų turėti įtakos išsamaus patikrinimo sistemai, jie pritaiko išsamaus patikrinimo sistemą atsižvelgiant į tuos pokyčius. Veiklos vykdytojai tokius atnaujinimus savo išsamaus patikrinimo sistemose saugo penkerius metus.

3. Veiklos vykdytojai, kurie nepriskiriami MVĮ kategorijai, įskaitant labai mažų įmonių arba fizinių asmenų kategorijas, kasmet viešai kiek įmanoma plačiau, taip pat ir internete, praneša apie savo išsamaus patikrinimo sistemą, įskaitant veiksmus, kurių jie ėmėsi, kad įvykdytų 8 straipsnyje jiems nustatytas pareigas. Veiklos vykdytojai, kuriems taikomi ir kiti Sąjungos teisės aktai, kuriais nustatyti reikalavimai dėl išsamaus vertės grandinės patikrinimo, gali vykdyti savo informavimo pareigas pagal šią dalį įtraukdami reikalaujamą informaciją į ataskaitas, teikiamas pagal tuos kitus Sąjungos teisės aktus

4. Nedarant poveikio Sąjungos duomenų apsaugos teisės aktams, ataskaitose, kaip nurodyta 3 dalyje, atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų atžvilgiu pateikiama ši informacija:

- a) 9 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytos informacijos santrauka;
- b) pagal 10 straipsnį atlikto rizikos vertinimo išvados ir priemonės, kurių imtasi pagal 11 straipsnį, ir gautos ir rizikai įvertinti naudotos informacijos bei įrodymų aprašymas;
- c) kai tikslinga, konsultavimosi su čiabuvių tautomis, vietos bendruomenėmis ir kitais paprotinio žemės valdymo teisių turėtojais arba atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis, esančiomis atitinkamų biržos prekių ir produktų gamybos vietovėje, kai taikytina, proceso aprašymas.

5. Visus dokumentus, susijusius su išsamiu patikrinimu, pavyzdžiui, visus įrašus, priemones ir procedūras pagal 8 straipsnį, veiklos vykdytojai saugo bent penkerius metus. Jie pateikia tuos dokumentus kompetentingoms institucijoms jų paprašius.

13 straipsnis

Supaprastintas išsamus patikrinimas

1. Iš veiklos vykdytojų nereikalaujama, kad, pateikdami atitinkamus produktus rinkai arba juos eksportuodami, jie vykdytų pareigas pagal 10 ir 11 straipsnius po to, kai jie įvertino atitinkamos tiekimo grandinės sudėtingumą ir šio reglamento apėjimo riziką arba susimaišymo su nežinomos kilmės produktais arba didelės rizikos ar standartinės rizikos šalių arba jų dalių kilmės produktais riziką, jei jie įsitikino, kad visos atitinkamos biržos prekės ir atitinkami produktai buvo pagaminti šalyse ar jų dalyse, kurios pagal 29 straipsnį klasifikuojamos kaip mažos rizikos. Tokiais atvejais kompetentingai institucijai paprašius, veiklos vykdytojas turi galėti jai pateikti atitinkamus dokumentus, pagrindžiančius, kad yra nedidelė šio reglamento apėjimo arba susimaišymo su nežinomos kilmės produktais arba didelės rizikos ar standartinės rizikos šalių arba jų dalių kilmės produktais rizika.
2. Nedarant poveikio šio straipsnio 1 daliai, jei veiklos vykdytojas gauna arba sužino bet kokią svarbią informaciją, be kita ko, per vertinimą, atliekamą pagal šio straipsnio 1 dalį, ir, be kita ko, dėl pagrįstų skundų, pateiktų pagal 31 straipsnį, kuri rodytų riziką, kad atitinkami produktai neatitinka šio reglamento arba kad šis reglamentas yra apeinamas, veiklos vykdytojas įvykdo visus 10 ir 11 straipsniuose nustatytas pareigas ir nedelsdamas perduoda kompetentingai institucijai visą svarbią informaciją.
3. Kai kompetentinga institucija sužino bet kokią informaciją, kuri rodytų riziką, kad šis reglamentas gali būti apeinamas, įskaitant atvejus, kai atitinkamos biržos prekės ar atitinkami produktai yra pagaminti standartinės rizikos arba didelės rizikos šalyje arba jų dalyse ir vėliau perdirbami mažos rizikos šalyje ar jos dalyje, iš kurios jie pateikiami rinkai ar ją palieka, kompetentinga institucija nedelsiant imasi veiksmų pagal 17 straipsnio 1 dalį ir prireikus priima laikinąsias priemones pagal 23 straipsnį.

3 SKYRIUS

VALSTYBIŲ NARIŲ IR JŲ KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ PAREIGOS

14 straipsnis

Kompetentingos institucijos

1. Valstybės narės paskiria vieną ar kelias kompetentingas institucijas, atsakingas už pareigų, kylančių iš šio reglamento, vykdymą.
2. Ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 30 d. valstybės narės praneša Komisijai 1 dalyje nurodytų kompetentingų institucijų pavadinimus, adresus ir kontaktinius duomenis. Valstybės narės nepagrįstai nedelsdamos praneša Komisijai apie bet kokius tos informacijos pakeitimus.
3. Komisija nepagrįstai nedelsdama kompetentingų institucijų sąrašą paskelbia savo interneto svetainėje. Šį sąrašą Komisija reguliariai atnaujina remdamasi iš valstybių narių gaunamais atnaujinimais.
4. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos turėtų pakankamai įgaliojimų, funkcinės nepriklausomybės ir išteklių šiame skyriuje nustatytoms pareigoms vykdyti.

15 straipsnis

Techninė pagalba, konsultavimas ir keitimasis informacija

1. Nedarydamos poveikio veiklos vykdytojų pareigai vykdyti išsamų patikrinimą pagal 8 straipsnį, valstybės narės gali teikti techninę ir kitą pagalbą bei konsultacijas veiklos vykdytojams. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, prireikus taip pat gali teikti konsultacijas veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms. Teikiant techninę ir kitą pagalbą bei konsultacijas atsižvelgiama į MVL, be kita ko labai mažų įmonių ir fizinių asmenų padėti siekiant palengvinti atitiktį šiam reglamentui, be kita ko, kiek tai susiję su duomenų iš atitinkamų sistemų geografinėi vietai nustatyti konvertavimu į informacinę sistemą, kaip nurodyta 33 straipsnyje. Teikiant techninę ir kitą pagalbą bei konsultacijas taip pat atsižvelgiama į atitinkamus esamus ir būsimus Sąjungos teisės aktus, kuriuose numatytos išsamaus patikrinimo pareigos.
2. Valstybės narės turi palengvinti atitinkamos informacijos mainus ir platinimą, ypač siekdamas padėti veiklos vykdytojams atlikti rizikos vertinimą, kaip nustatyta 10 straipsnyje, taip pat informacijos apie geriausią šio reglamento įgyvendinimo praktiką mainus ir platinimą.
3. Kompetentingos institucijos ir Komisija nuolat stebi visus reikšmingus prekybos atitinkamais produktais modelio pokyčius, dėl kurių gali būti apeinamas šis reglamentas, ir keičiasi informacija apie juos.

4. Pagalba teikiama taip, kad nedarytų poveikio už šio reglamento vykdymo užtikrinimą atsakingų kompetentingų institucijų nepriklausomumui, teisinėms pareigoms arba atsakomybei.
5. Komisija gali palengvinti suderintą šio reglamento įgyvendinimą, teikdama atitinkamas gaires ir skatindama tinkamą keitimąsi informacija, veiklos koordinavimą ir bendradarbiavimą tarp kompetentingų institucijų, tarp kompetentingų institucijų ir muitinės, taip pat tarp kompetentingų institucijų ir Komisijos.

16 straipsnis

Pareiga atlikti patikras

1. Kompetentingos institucijos atlieka patikras savo teritorijoje, kad nustatytų, ar Sąjungoje įsisteigę veiklos vykdytojai ir prekyautojai laikosi šio reglamento. Kompetentingos institucijos atlieka patikras savo teritorijoje, kad nustatytų, ar atitinkami produktai, kuriuos veiklos vykdytojas ar prekyautojas pateikė, ar ketina pateikti, arba tiekė, ar ketina tiekti, rinkai arba eksportavo, ar ketina eksportuoti, atitinka šį reglamentą.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos patikros atliekamos pagal 18 ir 19 straipsnius.
3. Kompetentingos institucijos naudoja rizika grindžiamą požiūrį, kad nustatytų atliktinas patikras. Rizikos kriterijai nustatomi remiantis neatitiktis šiam reglamentui rizikos analize, visų pirma atsižvelgiant į atitinkamas biržos prekes, tiekimo grandinių sudėtingumą bei ilgį, be kita ko, ar jose esama atitinkamų produktų susimaišymo, ir atitinkamo produkto perdirbimo etapą, į tai, ar su tuo susiję žemės sklypai yra greta miškų, rizikos priskyrimą šalims ar jų dalims pagal 29 straipsnį, atkreipiant ypatingą dėmesį šalių ar jų dalių, kurios klasifikuojamos kaip didelės rizikos, padėčiai, duomenis apie tai, ar veiklos vykdytojai arba prekyautojai praeityje nesilaikė šio reglamento, apėjimo riziką ir visą kitą susijusią informaciją. Rizikos analizė turi būti grindžiama 9 ir 10 straipsniuose nurodyta informacija ir gali būti grindžiama 33 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje esančia informacija, ir gali būti patvirtinama kitais svarbiais šaltiniais, pavyzdžiui, stebėsenos duomenimis, tarptautinių organizacijų pateiktais rizikos profiliais, pagal 31 straipsnį pateiktais pagrįstais skundais arba Komisijos ekspertų grupės posėdžių išvadomis.
4. Komisija, kai tinkama, pagal 3 dalį nustato, reguliariai peržiūri bei atnaujina Sąjungos lygmens orientacinius rizikos kriterijus ir apie juos praneša kompetentingoms institucijoms.
5. 1 dalyje nurodytoms patikroms atlikti kompetentingos institucijos parengia metinius planus, kuriuose būtų pateikta bent ši informacija:
 - a) nacionaliniai rizikos kriterijai, nustatyti pagal 3 dalį, kuriais remiantis nustatomos būtinos atlikti patikros, grindžiami bet kokiais orientaciniais Sąjungos lygmens rizikos kriterijais, kuriuos pagal 4 dalį nustato Komisija, ir sistemingai apimantys rizikos kriterijus, susijusius su šalimis ar jų dalimis, kurios klasifikuojamos kaip didelės rizikos;
 - b) tikrintinų veiklos vykdytojų ir prekyautojų atrankos duomenys; ta atranka vykdoma remiantis a punkte nurodytais nacionaliniais rizikos kriterijais, naudojant, inter alia, 33 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje esančią informaciją ir elektronines duomenų tvarkymo priemones; kompetentingos institucijos gali nustatyti konkrečius tikrintinus kiekvieno tikrintino veiklos vykdytojo arba prekyautojo išsamaus patikrinimo pareiškimus.
6. Kompetentingų institucijų atliekama metinė planų peržiūra sistemingai grindžiama patikrų rezultatais ir patirtimi, įgyta įgyvendinant 5 dalyje nurodytus planus, siekiant padidinti jų veiksmingumą.
7. Kompetentingos institucijos savo patikrų planus ir jų atnaujinimus perduoda kitoms kompetentingoms institucijoms ir Komisijai. Siekdamas, kad šio reglamento vykdymas būtų užtikrinamas veiksmingiau, kompetentingos institucijos keičiasi informacija apie 5 dalyje nurodytus rizikos kriterijus ir koordinuoja jų rengimą bei taikymą su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir Komisija.
8. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos pagal šio straipsnio 1 dalį kasmet patikrintų ne mažiau kaip 3 % veiklos vykdytojų, rinkai pateikiančių ar tiekiančių arba eksportuojančių atitinkamus produktus, kuriuose yra atitinkamų biržos prekių arba kurie buvo pagaminti naudojant atitinkamas biržos prekes, pagamintas gamybos šalyje ar jos dalyse, kurios pagal 29 straipsnį yra klasifikuojamos sąraše kaip standartinės rizikos.

9. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos pagal šio straipsnio 1 dalį kasmet patikrintų ne mažiau kaip 9 % veiklos vykdytojų, rinkai pateikiančių ar tiekiančių arba eksportuojančių atitinkamus produktus, kuriuose yra atitinkamų biržos prekių arba kurie buvo pagaminti naudojant atitinkamas biržos prekes, taip pat 9 % kiekvieno iš atitinkamų produktų, kuriuose yra atitinkamų biržos prekių arba kurie buvo pagaminti naudojant atitinkamas biržos prekes, pagamintas šalyje ar jos dalyse, kurios pagal 29 straipsnį klasifikuojamos kaip didelės rizikos, kiekio.
10. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos pagal šio straipsnio 1 dalį kasmet patikrintų ne mažiau kaip 1 % veiklos vykdytojų, rinkai pateikiančių ar tiekiančių arba eksportuojančių atitinkamus produktus, kuriuose yra atitinkamų prekių arba kurie buvo pagaminti naudojant atitinkamas biržos prekes, pagamintas šalyje ar jos dalyse, kurios pagal 29 straipsnį klasifikuojamos kaip mažos rizikos.
11. Kiekybiniai kompetentingų institucijų atliktinų patikrų tikslai turi būti pasiekti individualiai kiekvienos atitinkamos biržos prekės atžvilgiu. Kiekybiniai tikslai apskaičiuojami atsižvelgiant į bendrą veiklos vykdytojų, kurie praėjusiais metais rinkai pateikė ar tiekė arba eksportavo atitinkamus produktus, skaičių ir, kai taikytina, kiekį. Veiklos vykdytojai laikomi patikrintais, jei kompetentinga institucija patikrino 18 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytus aspektus.
12. Nedarydamos poveikio pagal šio straipsnio 5 dalį iš anksto suplanuotoms patikroms, kompetentingos institucijos atlieka šio straipsnio 1 dalyje nurodytas patikras, kai gauna arba sužino svarbią informaciją, įskaitant informaciją, grindžiamą trečiųjų šalių pagal 31 straipsnį pateiktais pagrįstais skundais, dėl galimos neatitikties šiam reglamentui.
13. Patikros atliekamos be išankstinio veiklos vykdytojo ar prekiautojo įspėjimo, išskyrus atvejus, kai veiklos vykdytoji arba prekiautojai būtina apie tai iš anksto pranešti, kad būtų užtikrintas patikrų veiksmingumas.
14. Kompetentingos institucijos saugo patikrų įrašus, visų pirma nurodydamos jų pobūdį ir rezultatus, taip pat priemones, kurių buvo imtasi neatitikties atveju. Visų patikrų įrašai saugomi bent dešimt metų.
15. Pagal šį reglamentą atliktų patikrų įrašai ir jų rezultatų ataskaitos laikomi informacija apie aplinką Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB⁽²²⁾ tikslais ir paprašius pateikiami.

17 straipsnis

Atitinkami produktai, dėl kurių reikia nedelsiant imtis veiksmų

1. Kompetentingos institucijos nustato atvejus, kai atitinkami produktai kelia tokią didelę neatitikties 3 straipsniui riziką, kad kompetentingos institucijos dėl jų turi nedelsdamos imtis veiksmų dar prieš tuos atitinkamus produktus pateikiant ar tiekiant rinkai arba eksportuojant. Kompetentingos institucijos tokius nustatytus atvejus užregistruoja 33 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje.
2. Kai kompetentingos institucijos nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus, be kita ko, kai veiklos vykdytojas pateikia išsamaus patikrinimo pareiškimą, susijusį su atitinkamais produktais, 33 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje nustatoma didelė neatitikties 3 straipsniui rizika ir per ją informuojamos kompetentingos institucijos, o jos:
- a) nedelsdamos imasi laikinųjų priemonių pagal 23 straipsnį, kad būtų sustabdytas tų atitinkamų produktų pateikimas ar tiekimas rinkai, arba
- b) kai yra įdiegta 28 straipsnio 1 dalyje nurodyta elektroninė sąsaja, tuo atveju, kai atitinkami produktai įvežami į rinką arba iš jos išvežami, reikalauja, kad muitinė pagal 26 straipsnio 7 dalį sustabdytų tų atitinkamų produktų išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą.
3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas sustabdymas baigiasi per tris darbo dienas arba per 72 val. greitai gendančių atitinkamų produktų atveju nuo to momento, kai 33 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje nustatoma didelė neatitikties rizika. Jeigu kompetentingos institucijos, remdamosi per tą laikotarpį atliktų patikrų rezultatais, padaro išvadą, kad joms reikia papildomo laiko, kad galėtų nustatyti, ar atitinkami produktai atitinka 3 straipsnį, jos pratęsia sustabdymo laikotarpį papildomais tris darbo dienų trukmės laikotarpiais, taikydamos papildomas laikinas priemones, kurių imamasi pagal 23 straipsnį, arba, jei atitinkami produktai įvežami į rinką arba iš jos išvežami, pranešdamos muitinei apie poreikį palikti galioti sustabdymą pagal 26 straipsnio 7 dalį.

⁽²²⁾ 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, 2003 2 14, p. 26).

18 straipsnis

Veiklos vykdytojų ir prekyautojų, kurie nėra MVI, patikros

1. Veiklos vykdytojų ir prekyautojų, kurie nėra MVI, patikros apima:
 - a) jų išsamaus patikrinimo sistemos, įskaitant rizikos vertinimo ir rizikos mažinimo procedūras, ir dokumentų bei įrašų, kuriais įrodoma, kad išsamaus patikrinimo sistema veikia tinkamai, tikrinimą;
 - b) dokumentų ir įrašų, kuriais įrodoma, kad konkretus atitinkamas produktas, kurį veiklos vykdytojas pateikė ar ketina pateikti rinkai arba eksportuoti, arba prekyautojas, kuris nėra MVI, patiekė ar ketina pateikti rinkai, atitinka šį reglamentą, tikrinimą, be kita ko, kai taikytina, pasitelkiant rizikos mažinimo priemones, taip pat atitinkamų išsamaus patikrinimo pareiškimų tikrinimą.
2. Veiklos vykdytojų ir prekyautojų, kurie nėra MVI, patikros taip pat gali apimti, kai tinkama, visų pirma jei dėl 1 dalyje nurodytų patikrinimų kilo klausimų:
 - a) atitinkamų biržos prekių arba atitinkamų produktų tikrinimą vietoje, siekiant įsitikinti, ar jie atitinka dokumentus, pagal kuriuos atliktas išsamus patikrinimas;
 - b) taisomųjų priemonių, kurių imtasi pagal 24 straipsnį, nagrinėjimą;
 - c) bet kokias technines ir mokslines priemones, tinkamas rūšiai ar tiksliai atitinkamos biržos prekės ar atitinkamo produkto pagaminimo vietai nustatyti, įskaitant anatominę, cheminę ar DNR analizę;
 - d) bet kokias technines ir mokslines priemones, tinkamas nustatyti, ar atitinkami produktai yra nesusiję su miškų naikinimu, įskaitant Žemės stebėjimo duomenis, pvz., gautus pagal programą „Copernicus“ ir su ją susijusias priemones arba iš kitų viešai ar privačiai prieinamų atitinkamų šaltinių; ir
 - e) patikras vietoje, įskaitant vietos auditus, kai tinkama, ir trečiosiose valstybėse, su tokių trečiųjų valstybių sutikimu, bendradarbiaujant su tų trečiųjų valstybių administracinėmis institucijomis.

19 straipsnis

Prekiautojų, kurie yra MVI, patikros

1. Prekiautojų, kurie yra MVI, patikros apima dokumentų ir įrašų, kuriais įrodoma, kad laikomasi 5 straipsnio 2, 3 ir 4 dalių, tikrinimą.
2. Prekiautojų, kurie yra MVI, patikros taip pat gali apimti, kai tinkama, visų pirma jei dėl 1 dalyje nurodytų tikrinimų kilo klausimų, patikras vietoje, įskaitant vietos auditus.

20 straipsnis

Kompetentingų institucijų sąnaudų susigrąžinimas

1. Valstybės narės gali leisti savo kompetentingoms institucijoms iš atitinkamų veiklos vykdytojų ar prekyautojų susigrąžinti visas savo veiklos sąnaudas, susijusias su neatitikties atvejais.
2. 1 dalyje nurodytos sąnaudos gali apimti tyrimų sąnaudas, saugojimo sąnaudas ir veiklos, susijusios su atitinkamais produktais, kurie laikomi neatitinkančiais reikalavimų produktais, ir dėl jų reikia imtis taisomųjų veiksmų prieš tuos atitinkamus produktus išleidžiant į laisvą apyvartą, pateikiant rinkai arba eksportuojant, sąnaudas.

21 straipsnis

Bendradarbiavimas ir keitimasis informacija

1. Kompetentingos institucijos bendradarbiauja tarpusavyje, su savo valstybės narės muitine, su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir muitine, su Komisija ir, jei būtina, su trečiųjų valstybių administracinėmis institucijomis, siekdamos užtikrinti atitiktį šiam reglamentui, be kita ko, kiek tai susiję su vietos auditų įgyvendinimu.
2. Kompetentingos institucijos sudaro administracinius susitarimus su Komisija dėl informacijos apie tyrimus perdavimo ir tyrimų atlikimo.

3. Kompetentingos institucijos keičiasi informacija, būtina šio reglamento vykdymui užtikrinti, be kita ko, naudojamosi 33 straipsnyje nurodyta informacinė sistema. Tai apima galimybės sudarymą kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms susipažinti su veiklos vykdytojų ir prekyautojų informacija, įskaitant išsamaus patikrinimo pareiškimus, ir duomenimis apie atliktų patikrų pobūdį bei jų rezultatus, ir jais keistis siekiant, kad būtų lengviau užtikrinti šio reglamento vykdymą.

4. Kompetentingos institucijos, nustačiusios bet kokių galimų šio reglamento nesilaikymo ir rimtų trūkumų, galinčių turėti įtakos daugiau nei vienai valstybei narei, nedelsdamos įspėja kitų valstybių narių kompetentingas institucijas ir Komisiją. Kompetentingos institucijos kitų valstybių narių kompetentingas institucijas informuoja visų pirma tada, kai rinkoje aptinka atitinkamą produktą, kurį jos laiko reikalavimų neatitinkančiu produktu, kad toks produktas galėtų būti pašalintas arba atšauktas iš pardavimo visose valstybėse narėse.

5. Kompetentingos institucijos prašymu valstybės narės pateikia jai informaciją, būtiną, kad būtų užtikrinta atitiktis šiam reglamentui.

22 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Ne vėliau kaip kiekvienų metų balandžio 30 d. valstybės narės pateikia visuomenei ir Komisijai informaciją apie šio reglamento taikymą praėjusiais kalendoriniais metais. Ta informacija apima:

- a) patikrų planus ir rizikos kriterijus, kuriais tie planai grindžiami;
- b) veiklos vykdytojų, prekyautojų, kurie nėra MVL, ir kitų prekyautojų patikrų skaičių ir rezultatus, palyginti su bendru veiklos vykdytojų, prekyautojų, kurie nėra MVL, ir kitų prekyautojų skaičiumi, įskaitant nustatytos neatitikties rūšis;
- c) patikrintų atitinkamų produktų kiekį, bendro rinkai pateiktų arba eksportuotų atitinkamų produktų kiekio ir gamybos šalių atžvilgiu; atitinkamų produktų atžvilgiu įvežamiems į rinką ar iš jos išvežamiems kiekis turi būti išreikštas grynosios masės kilogramais ir, kai taikytina, papildomu matavimo vienetu, nurodytu Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priede, kartu su nurodytu Suderintos sistemos kodu, arba visais kitais atvejais, kiekis išreiškiamas grynąja mase arba, kai taikytina, tūriu ar vienetų skaičiumi; papildomas matavimo vienetas taikomas, kai jis nuosekliai apibrėžtas visoms galimoms subpozicijoms pagal Suderintos sistemos kodą, nurodytą išsamaus patikrinimo pareiškimė;
- d) neatitikties atvejais – taisomuosius veiksmus, kurių imtasi pagal 24 straipsnį, ir sankcijas, skirtas pagal 25 straipsnį;
- e) patikrų, atliktų su išankstiniais išpėjimais pagal 16 straipsnio 13 dalį, kurių taikymą kompetentingos institucijos turi pagrįsti savo patikros ataskaitose, procentinę dalį.

2. Ne vėliau kaip kiekvienų metų spalio 30 d. Komisijos tarnybos, remdamosi valstybių narių pagal 1 dalį pateiktais duomenimis, viešai paskelbia šio reglamento taikymo visoje Sąjungoje apžvalgą.

23 straipsnis

Laikinosios priemonės

Valstybės narės numato galimybę savo kompetentingoms institucijoms nedelsiant imtis nedelsiamų laikinųjų priemonių, įskaitant atitinkamų biržos prekių ar atitinkamų produktų konfiskavimą arba jų pateikimo ar tiekimo rinkai ar eksporto sustabdymą, kai aptinkama galima reikalavimų neatitiktis, remiantis vienu iš toliau nurodytų kriterijų:

- a) įrodymų ar kitos svarbios informacijos, įskaitant informaciją, kuria pasikeista pagal 21 straipsnį, ar pagrįstų skundų, pateiktų pagal 31 straipsnį, nagrinėjimo rezultatais,
- b) atlikus 18 ir 19 straipsniuose nurodytas patikras,

c) 33 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje nustatytais rizikomis.

Prireikus valstybės narės apie tokias priemones nedelsdamos praneša Komisijai ir kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms.

24 straipsnis

Taisomieji veiksmai neatitikties atve

1. Nedarant poveikio 25 straipsniui, kai kompetentingos institucijos nustato, kad veiklos vykdytojas ar prekyautojas nesilaikė šio reglamento arba kad rinkai pateikiamas, tiekiamas arba eksportuojamas atitinkamas produktas yra reikalavimų neatitinkantis produktas, jos nedelsdamos pareikalauja, kad veiklos vykdytojas ar prekyautojas imtųsi tinkamų ir proporcingų taisomųjų veiksmų neatitiktį reikalavimams pašalinti per nurodytą pagrįstą laikotarpį.

2. 1 dalies tikslais taisomieji veiksmai, kurių iš veiklos vykdytojo arba prekyautojo reikalaujama imtis, apima bent vieną iš šių elementų, priklausomai nuo to, kas taikytina:

a) bet kokios formaliosios neatitikties visų pirma 2 skyriaus reikalavimams pašalinimą;

b) kelio atitinkamo produkto pateikimui ar tiekimui rinkai arba eksportui užkirtimą;

c) atitinkamo produkto neatidėliotiną pašalinimą ar atšaukimą;

d) atitinkamo produkto dovanojimą labdaros ar viešojo intereso tikslais arba, jei tai neįmanoma, utilizavimą pagal Sąjungos teisę dėl atliekų tvarkymo.

3. Nepaisant taisomųjų veiksmų, kurių imtasi pagal 2 dalį, veiklos vykdytojas arba prekyautojas pašalina visus išsamaus patikrinimo sistemos trūkumus, siekiant užkirsti kelią tolesnių šio reglamento pažeidimų rizikai.

4. Jei veiklos vykdytojas arba prekyautojas nesieja taisomųjų veiksmų, kaip nurodyta 2 dalyje, per kompetentingos institucijos pagal 1 dalį nurodytą laikotarpį arba jei neatitiktis, kaip nurodyta 1 dalyje, toliau išlieka, praėjus tam laikotarpiui kompetentingos institucijos užtikrina, kad 2 dalyje reikalaujami privalomieji taisomieji veiksmai būtų taikomi visomis priemonėmis, kuriomis jos gali naudotis pagal atitinkamos valstybės narės teisę.

25 straipsnis

Sankcij

1. Nedarant poveikio valstybių narių pareigoms pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/99/EB⁽²³⁾, valstybės narės nustato sankcijų, taikomų veiklos vykdytojams ir prekyautojams pažeidus šį reglamentą, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Valstybės narės praneša apie tas taisykles ir priemones Komisijai ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

2. 1 dalyje numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Tos sankcijos turi apimti:

a) baudas, proporcingas aplinkai padarytai žalai ir atitinkamų biržos prekių ar atitinkamų produktų vertei, tokių baudų dydį skaičiuojant taip, kad būtų užtikrinta, kad atsakingi asmenys veiksmingai netektų įvykdžius šiuos pažeidimus gautos ekonominės naudos, ir laipsniškai didinant tokių baudų dydį už pakartotinius pažeidimus; juridinio asmens atveju, didžiausia tokios baudos suma turi būti ne mažesnė kaip 4 % veiklos vykdytojo arba prekyautojo bendros metinės apyvartos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004⁽²⁴⁾ 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą, ir prireikus padidinama, kad viršytų galimą įgyjamą ekonominę naudą;

b) atitinkamų produktų konfiskavimą iš veiklos vykdytojo ir (arba) prekyautojo;

c) pajamų, kurias veiklos vykdytojas ir (arba) prekyautojas gavo iš sandorio, susijusio su atitinkamais produktais, konfiskavimą;

⁽²³⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (OL L 328, 2008 12 6, p. 28).

⁽²⁴⁾ 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) (OL L 24, 2004 1 29, p. 1).

- d) laikiną pašalinimą ilgiausiai 12 mėnesių laikotarpiui iš viešųjų pirkimų procesų ir laikiną draudimą gauti viešąjį finansavimą, įskaitant konkursų procedūras, dotacijas bei koncesijas;
- e) laikiną draudimą pateikti ar tiekti rinkai arba atitinkamas biržos prekes ir produktus eksportuoti, jei padaromas sunkus pažeidimas arba pakartotiniai pažeidimai;
- f) draudimą taikyti 13 straipsnyje nustatytą supaprastintą išsamų patikrinimą, jei padaromas sunkus pažeidimas arba pakartotiniai pažeidimai.

3. Valstybės narės praneša Komisijai apie galutinius sprendimus dėl šio reglamento pažeidimų juridinių asmenų atžvilgiu ir jiems skirtas sankcijas per 30 dienų nuo dienos, kurią sprendimai tampa galutiniais, atsižvelgdamos į atitinkamas duomenų apsaugos taisykles. Komisija savo interneto svetainėje skelbia tokių sprendimų sąrašą, kuriame pateikiama ši informacija:

- a) juridinio asmens pavadinimas;
- b) galutinio sprendimo data;
- c) veiklos, dėl kurios, kaip nustatyta, juridinis asmuo pažeidė šį reglamentą, santrauka ir
- d) skirtos sankcijos pobūdis ir, jei ji yra finansinė, jos dydis.

4 SKYRIUS

ATITINKAMŲ PRODUKTŲ ĮVEŽIMO Į RINKĄ ARBA IŠVEŽIMO IŠ JOS PROCEDŪROS

26 straipsnis

Tikrinimai

1. Atitinkamiems produktams, kuriems įforminama muitinė procedūra „išleidimas į laisvą apyvartą“ arba „eksportas“, taikomi šiame skyriuje nustatyti tikrinimai ir priemonės. Šis skyrius taikomas nedarant poveikio jokioms kitoms šio reglamento nuostatomis ir kitiems Sąjungos teisės aktams, reglamentuojantiems prekių išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą, visų pirma Reglamentui (ES) Nr. 952/2013 ir jo 46, 47, 134 ir 267 straipsniams. Tačiau Reglamento (ES) 2019/1020 VII skyrius netaikomas atitinkamų produktų, įvežamų į rinką, tikrinimams, susijusiems su šio reglamento taikymu ir vykdymo užtikrinimu.

2. Kompetentingos institucijos yra atsakingos už bendrą šio reglamento vykdymo užtikrinimą, susijusį su į rinką įvežamu arba iš jos išvežamu atitinkamu produktu. Visų pirma kompetentingos institucijos pagal 16 straipsnį turi atsakomybę nustatyti atliktinas patikras remdamosi rizika grindžiamu požiūriu, ir atlikdamos 16 straipsnyje nurodytas patikras nustatyti, ar bet kuris toks atitinkamas produktas atitinka 3 straipsnio reikalavimus. Kompetentingos institucijos šias pareigas atlieka vadovaudamosi atitinkamomis 3 skyriaus nuostatomis.

3. Nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai, muitinė pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 46 ir 48 straipsnius atlieka tikrinimus dėl pateiktų muitinės deklaracijų, susijusių su atitinkamais į rinką įvežamais arba iš jos išvežamais produktais. Tokie tikrinimai visų pirma grindžiami rizikos analize, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 46 straipsnio 2 dalyje.

4. Prieš atitinkamą produktą, kuris įvežamas į rinką ar išvežamas iš jos, išleidžiant į laisvą apyvartą arba eksportuojant muitinei pateikiamas išsamaus patikrinimo pareiškimo registracijos numeris. Tuo tikslu, išskyrus atvejus, kai išsamaus patikrinimo pareiškimas pateikiamas per 28 straipsnio 2 dalyje nurodytą elektroninę sąsają, asmuo, teikiantis muitinės deklaraciją dėl to atitinkamo produkto išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto, pateikia muitinei 33 straipsnyje nurodytos informacinės sistemos suteiktą išsamaus patikrinimo pareiškimo, susijusio su tokiu atitinkamu produktu, registracijos numerį.

5. Siekiant atsižvelgti į atitiktą šiam reglamentui, kai suteikiamas leidimas atitinkamą produktą išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti:

- a) kol nėra įdiegta 28 straipsnio 1 dalyje nurodyta elektroninė sąsaja, šio straipsnio 6–9 dalys netaikomos, o muitinės keičiasi informacija ir bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis pagal 27 straipsnį, taip pat prireikus atsižvelgia į tokį keitimąsi informacija ir bendradarbiavimą, kai suteikia leidimą atitinkamus produktus išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti;
- b) įdiegus 28 straipsnio 1 dalyje nurodytą elektroninę sąsają, taikomos šio straipsnio 6–9 dalys, o pranešimai ir prašymai pagal šio straipsnio 6–9 dalis teikiami naudojantis ta elektronine sąsaja.

6. Atlikdama tikrinimus dėl muitinės deklaracijų dėl į rinką įvežamo arba iš jos išvežamo atitinkamo produkto išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto, muitinė, naudodamasi 28 straipsnio 1 dalyje nurodyta elektronine sąsaja, patikrina statusą, kurį 33 straipsnyje nurodytame informacinėje sistemoje kompetentingos institucijos suteikė atitinkamam išsamaus patikrinimo pareiškimui.
7. Jeigu šio straipsnio 6 dalyje nurodytas statusas rodo, kad pagal 17 straipsnio 2 dalį nustatyta, jog į rinką įvežamą arba iš jos išvežamą atitinkamą produktą, prieš jį pateikiant ar tiekiant rinkai arba eksportuojant, reikalaujama patikrinti, muitinė sustabdo to atitinkamo produkto išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą.
8. Jei visi kiti Sąjungos ar nacionalinės teisės reikalavimai ir formalumai, susiję su išleidimu į laisvą apyvartą ar eksportu, yra įvykdyti, muitinė leidžia į rinką įvežamą arba iš jos išvežamą atitinkamą produktą išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti bet kuriuo iš šių atvejų:
- a) šio straipsnio 6 dalyje nurodytas statusas nerodo, kad pagal 17 straipsnio 2 dalį nustatyta, jog tokį atitinkamą produktą, prieš jį pateikiant ar tiekiant rinkai arba eksportuojant, reikalaujama patikrinti;
 - b) išleidimas į laisvą apyvartą arba eksportas sustabdytas pagal šio straipsnio 7 dalį, o kompetentingos institucijos nepareikalavo, kad sustabdymas būtų paliktas galioti pagal 17 straipsnio 3 dalį;
 - c) išleidimas į laisvą apyvartą arba eksportas sustabdytas pagal 7 dalį ir kompetentingos institucijos pranešė muitinei, kad atitinkamų produktų išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto sustabdymas gali būti panaikintas.
9. Jei kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad į rinką įvežamas arba išvežamas atitinkamas produktas neatitinkantis reikalavimų, jos apie tai praneša muitinei, o muitinė leidimo tą atitinkamą produktą išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti nesuteikia.
10. Išleidimas į laisvą apyvartą ar eksportas nelaikomi atitikties Sąjungos teisei ir visų pirma šiam reglamentui įrodymu.

27 straipsnis

Institucijų bendradarbiavimas ir keitimasis informacija

1. Kad atitinkamiems produktams, įvežamiems į rinką arba iš jos išvežamiems, būtų galima taikyti 16 straipsnio 5 dalyje nurodytą rizika pagrįstą požiūrį ir kad būtų užtikrinta, kad patikros būtų veiksmingos ir atliekamos laikantis šio reglamento, Komisija, kompetentingos institucijos ir muitinė glaudžiai bendradarbiauja ir keičiasi informacija.
2. Muitinė ir kompetentingos institucijos bendradarbiauja pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 47 straipsnio 2 dalį ir keičiasi, be kita ko, elektroninėmis priemonėmis, informacija, būtina jų funkcijoms pagal šį reglamentą vykdyti.
3. Pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 12 straipsnio 1 dalį muitinė gali perduoti konfidencialią informaciją, kurią muitinė gavo vykdydama savo funkcijas arba kuri muitinei buvo pateikta konfidencialiai, valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs veiklos vykdytojas, prekiautojas ar įgaliotasis atstovas, kompetentingai institucijai.
4. Jeigu kompetentingos institucijos yra gavusios informacijos pagal šį straipsnį, tos kompetentingos institucijos pagal 21 straipsnio 3 dalį gali tą informaciją perduoti kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms.
5. Su rizika susijusia informacija keičiasi:
- a) muitinės pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 46 straipsnio 5 dalį;
 - b) muitinės ir Komisija pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 47 straipsnio 2 dalį;
 - c) muitinės ir kompetentingos institucijos, įskaitant kitų valstybių narių kompetentingas institucijas, pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 47 straipsnio 2 dalį.

28 straipsnis

Elektroninė sąsaja

1. Komisija sukuria elektroninę sąsają, pagrįstą Europos Sąjungos muitinės vieno langelio aplinka, sukurta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/2399 ⁽²⁵⁾, kad tarp nacionalinių muitinės sistemų ir 33 straipsnyje nurodytos informacinės sistemos būtų galima keistis duomenimis, visų pirma šio reglamento 26 straipsnio 6–9 dalyse nurodytais pranešimais ir prašymais. Ši elektroninė sąsaja sukurama ne vėliau kaip 2028 m. birželio 30 d.

2. Komisija sukuria elektroninę sąsają pagal Reglamento (ES) 2022/2399 12 straipsnį, kad būtų sudarytos sąlygos tam:

a) kad veiklos vykdytojai ir prekyautojai galėtų vykdyti pareigą pateikti su atitinkama biržos preke ar atitinkamu produktu susijusį išsamaus patikrinimo pareiškimą pagal šio reglamento 4 straipsnį, pateikdami jį per nacionalinę muitinės vieno langelio aplinką, nurodytą Reglamento (ES) 2022/2399 8 straipsnyje, ir gauti grįžtamąją informaciją apie jį iš kompetentingų institucijų; ir

b) kad tas išsamaus patikrinimo pareiškimas galėtų būti perduotas į 33 straipsnyje nurodytą informacinę sistemą.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriuose nustatoma šio straipsnio 1 ir 2 dalių įgyvendinimo tvarka ir visų pirma, apibrėžiami duomenys, įskaitant jų formatą, kurie turi būti perduodami pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis. Įgyvendinimo aktuose taip pat paaiškinama, kaip per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą elektroninę sąsają atitinkamoms muitinėms nedelsiant ir automatiškai pranešama apie bet kokius statuso, kurį 33 straipsnyje nurodytoje informacinėje sistemoje kompetentingos institucijos suteikė išsamaus patikrinimo pareiškimams, pasikeitimus. Įgyvendinimo aktuose taip pat gali būti nustatyta, kad tam tikri konkretūs išsamaus patikrinimo pareiškimo duomenys, reikalingi muitinės veiklai, įskaitant priežiūrą ir kovą su sukčiavimu, būtų perduodami Sąjungos ir nacionalinėms muitinės sistemoms ir jose registruojami. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 36 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5 SKYRIUS

ŠALIŲ LYGINAMOSIOS ANALIZĖS SISTEMA IR BENDRADARBIAVIMAS SU TREČIOSIOMIS VALSTYBĖMIS

29 straipsnis

Šalių vertinimas

1. Šiuo reglamentu nustatoma trijų pakopų šalių ar jų dalių vertinimo sistema. Tuo tikslu valstybėms narėms ir trečiosioms valstybėms arba jų dalims, kurios priskiriamos vienai iš šių rizikos kategorijų:

a) didelės rizikos kategorija – jai priskiriamos šalys arba jų dalys, kurių atžvilgiu atlikus 3 dalyje nurodytą vertinimą nustatoma išimtinai didelė rizika, kad tokiose šalyse arba jų dalyse bus pagamintos atitinkamos biržos prekės, dėl kurių produktai neatitinka 3 straipsnio a punkto;

b) mažos rizikos kategorija – jai priskiriamos šalys arba jų dalys, kurių atžvilgiu atlikus 3 dalyje nurodytą vertinimą padaroma išvada, kad yra pakankamai užtikrinama, jog atvejai, kai tokiose šalyse arba jų dalyse pagaminamos atitinkamos biržos prekės, kurias gaminant naudojami atitinkami produktai neatitinka 3 straipsnio a punkto, yra išimtiniai;

c) standartinės rizikos kategorija – jai priskiriamos šalys arba jų dalys, nepriskiriamos nei didelės, nei mažos rizikos kategorijai.

2. 2023 m. birželio 29 d. visoms šalims priskiriamas standartinės rizikos lygis. Komisija klasifikuoja šalis arba jų dalis, kuriose yra maža arba didelė rizika pagal 1 dalį. Šalių ar jų dalių, kuriose yra maža arba didelė rizika, sąrašas skelbiamas įgyvendinimo aktuose, kurie turi būti priimti laikantis 36 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 30 d. Tas sąrašas peržiūrimas ir, jei tikslinga, atsižvelgiant į naują informaciją atnaujinamas taip dažnai, kaip reikia.

⁽²⁵⁾ 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2399, kuriuo sukurama Europos Sąjungos muitinės vieno langelio aplinka ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 952/2013 (OL L 317, 2022 12 9, p. 1).

3. Mažos rizikos ir didelės rizikos šalys arba jų dalys pagal 1 dalį klasifikuojamos remiantis objektyviu ir skaidriu Komisijos vertinimu, atsižvelgiant į naujausius mokslo duomenis ir tarptautiniu mastu pripažintus šaltinius. Klasifikacija visų pirma grindžiama šiais vertinimo kriterijais:

- a) miškų naikinimo ir alinimo mastas;
- b) žemės ūkio paskirties žemės, skirtos atitinkamoms biržos prekėms, plėtros mastas;
- c) atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų gamybos tendencijos.

4. Atliekant 3 dalyje nurodytą vertinimą taip pat gali būti atsižvelgiama į:

- a) atitinkamos šalies, atitinkamų regioninių valdžios institucijų, veiklos vykdytojų, NVO ir trečiųjų šalių, įskaitant čiabuvių tautas, vietos bendruomenes ir pilietinės visuomenės organizacijas, pateiktą informaciją apie tai, kaip veiksmingai įtraukti dėl žemės ūkio, miškininkystės ir žemės naudojimo išmetamą ir absorbuojamą ŠESD kiekį į nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pagal UNFCCC;
- b) atitinkamos šalies ir Sąjungos ir (arba) jos valstybių narių susitarimus ir kitas priemones, kuriomis sprendžiama miškų naikinimo ir alinimo problema ir padedama užtikrinti atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų atitiktį 3 straipsniui ir jų veiksmingą įgyvendinimą;
- c) tai, ar atitinkama šalis turi nacionalinius arba subnacionalinius įstatymus, įskaitant pagal Paryžiaus susitarimo 5 straipsnį, ir imasi veiksmingų vykdymo užtikrinimo priemonių, kad būtų sprendžiamas miškų naikinimo ir alinimo klausimas, taip pat kad būtų išvengta veiklos, lemiančios miškų naikinimą ir alinimą, ir už ją būtų baudžiama, o ypač į tai, ar ta šalis taiko pakankamai griežtas nuobaudas, kad pažeidėjai netektų visos dėl miškų naikinimo ar alinimo gautos naudos;
- d) tai, ar atitinkama šalis leidžia skaidriai susipažinti su atitinkamais duomenimis; taip pat, jei taikytina, teisės aktų, kuriais apsaugomos žmogaus teisės, čiabuvių tautų, vietos bendruomenių ir kitų paprotinio žemės valdymo teisių turėtojų teisės, buvimą, laikymąsi ir veiksmingą vykdymo užtikrinimą;
- e) JT Saugumo Tarybos ar Europos Sąjungos Tarybos nustatytas sankcijas dėl atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų importo arba eksporto.

5. Komisija užmezga konkretų dialogą su visomis šalimis, kurios priskiriamos arba gali būti priskiriamos didelės rizikos šalims; šio dialogo tikslas – sumažinti šių šalių rizikos lygį.

6. Nedarant poveikio 5 daliai, Komisija oficialiai praneša atitinkamai šaliai, jei ji ketina tą šalį ar jos dalį priskirti kitai rizikos kategorijai, ir paragina ją pateikti visą informaciją, kuri tuo atžvilgiu galėtų būti naudinga. Komisija apie tokį ketinimą taip pat informuoja kompetentingas institucijas.

Komisija į pranešimą įtraukia šią informaciją:

- a) priežastį arba priežastis, dėl kurių ketinama pakeisti šalies ar jos dalių rizikos klasifikaciją;
- b) kvietimą pateikti raštišką atsakymą Komisijai dėl jos ketinimo pakeisti šalies ar jos dalių rizikos klasifikaciją;
- c) jos klasifikacijos pasekmes, kurias sukels priskyrimas didelės arba mažos rizikos šaliai.

7. Komisija suteikia atitinkamai šaliai pakankamai laiko atsakymui į pranešimą pateikti. Jei pranešimas susijęs su Komisijos ketinimu pakeisti šalies ar jos dalių klasifikaciją į aukštesnės rizikos kategoriją, atitinkama šalis savo atsakyme gali Komisijai pateikti informaciją apie priemones, kurių ji ėmėsi padėčiai ištaisyti.

8. Komisija nedelsdama praneša atitinkamai šaliai ir kompetentingoms institucijoms apie šalies arba jos dalių įtraukimą į 2 dalyje nurodytą sąrašą arba išbraukimą iš jo.

30 straipsnis

Bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis

1. Komisija (Sąjungos vardu) ir suinteresuotos valstybės narės, laikydamosi savo atitinkamų kompetencijos sričių, dirba su šalimis gamintojomis ir jų dalimis, su kuriomis susijęs šis reglamentas, visų pirma su klasifikuojamomis kaip didelės rizikos šalys ar jų dalys 29 straipsnio kontekste, laikydamosi koordinuoto požiūrio, pasitelkdamos esamas ir būsimas partnerystes ir kitus atitinkamus bendradarbiavimo mechanizmus, kad bendrai spręstų pagrindines miškų naikinimo ir alinimo priežastis. Komisija parengia išsamią tokio bendradarbiavimo Sąjungos strateginę programą ir apsvarsto galimybę sutelkti atitinkamas Sąjungos priemones. Tokios partnerystės ir bendradarbiavimo mechanizmai yra orientuojami į tokius klausimus kaip miškų išsaugojimas, atkūrimas ir tvarus naudojimas, miškų naikinimas, miškų alinimas ir perėjimas prie tvarios biržos prekių gamybos, vartojimo, perdirbimo ir prekybos jomis metodų. Partnerystės ir bendradarbiavimo mechanizmai gali apimti struktūrinius dialogus, administracinius susitarimus ir esamus susitarimus ar jų nuostatas, taip pat bendrus veiksmų planus, kuriais sudaromos sąlygos perėjimui prie tokios žemės ūkio gamybos, kuria užtikrinama atitiktis šiam reglamentui, ypatingą dėmesį skiriant čiabuvių tautų, vietos bendruomenių ir smulkiųjų ūkininkų poreikiams ir užtikrinant visų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą.

2. Partnerystėmis ir bendradarbiavimu turi būti suteikta galimybė visapusiškai dalyvauti visiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant pilietinę visuomenę, čiabuvių tautas, vietos bendruomenes, moteris, privatųjį sektorių, įskaitant labai mažas įmones ir kitas MVĮ, ir smulkiuosius ūkininkus. Partnerystėmis ir bendradarbiavimu taip pat turi būti remiamas arba inicijuojamas įtraukus ir dalyvavimu grindžiamas dialogas, siekiant įgyvendinti nacionalinius teisinių ir valdymo reformų procesus, kad būtų gerinamas miškų valdymas ir šalinami vidaus veiksniai, prisidedantys prie miškų naikinimo.

3. Partnerystėmis ir bendradarbiavimu skatinama plėtoti integruotus žemėtvarkos procesus, šalių-gamintojų atitinkamus teisės aktus, daugelio suinteresuotųjų subjektų procesus, fiskalines ar komercines paskatas ir kitas tinkamas priemones, kad būtų: gerinamas miškų ir biologinės įvairovės išsaugojimas, tvari miškotvarka ir miškų atkūrimas, kovojama su miškų ir pažeidžiamų ekosistemų konversija siekiant taikyti kitus žemės naudojimo būdus, optimizuota nauda kraštovaizdžiui, užtikrintos teisės naudotis žeme, didinamas žemės ūkio našumas ir konkurencingumas, užtikrinamas tiekimo grandinių skaidrumas, stiprinamos nuo miškų priklausomų bendruomenių, įskaitant smulkiuosius ūkininkus, vietos bendruomenes ir čiabuvių tautas, kurių teisės nustatytos JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių, teisės ir visuomenei būtų užtikrinta prieiga prie miškotvarkos dokumentų ir kitos svarbios informacijos.

4. Komisija Sąjungos vardu arba valstybės narės, arba Komisijas ir valstybės narės kartu, laikydamosi savo atitinkamų kompetencijos sričių, angažuojasi tarptautinėse dvišalėse ir daugiašalėse diskusijose dėl politikos ir veiksmų, skirtų stabdyti miškų naikinimą ir alinimą, be kita ko, tokiuose daugiašaliuose forumuose kaip CBD, FAO, JT kovos su dykumėjimu konvencija, JT Aplinkos asamblėja, JT Miškų forumas, UNFCCC, PPO, G7 ir G20. Toks angažavimasis apima skatinimą pereiti prie tvarios žemės ūkio gamybos ir tvarios miškotvarkos, taip pat skaidrių ir tvarių tiekimo grandinių kūrimą ir juo tęsiamos pastangos nustatyti, kokie patikimi standartai ir apibrėžtys užtikrintų aukštą miškų ir kitų natūralių ekosistemų ir susijusių žmogaus teisių apsaugos lygį, ir dėl jų susitarti.

5. Komisija Sąjungos vardu ir suinteresuotosios valstybės narės, laikydamosi savo atitinkamų kompetencijos sričių, palaiko dialogą ir bendradarbiauja su kitomis daugiausia vartojančiomis šalimis, kad paskatintų patvirtinti plataus užmojo reikalavimus, kuriais būtų siekiama kuo labiau sumažinti tokių šalių indėlį į miškų naikinimą ir alinimą, ir sudaryti vienodas sąlygas pasaulio mastu.

6 SKYRIUS

PAGRĮSTI SKUNDAI

31 straipsnis

Pagrįsti fizinių arba juridinių asmenų skundai

1. Fiziniai ar juridiniai asmenys gali kompetentingoms institucijoms pateikti pagrįstus skundus, kai jie mano, kad vienas ar keli veiklos vykdytojai ar prekyautojai nesilaiko šio reglamento.

2. Kompetentingos institucijos nepagrįstai nedelsdamos stropiai ir nešališkai įvertina pagrįstus skundus, be kita ko, įvertina, ar skundai yra gerai motyvuoti, ir imasi būtinų veiksmų, įskaitant veiklos vykdytojų ir prekyautojų patikras ir klausimus, kad nustatytų galimus šio reglamento nesilaikymo atvejus ir, kai tikslinga, nustatytų laikinąsias priemones pagal 23 straipsnį, kad atitinkami produktai, dėl kurių vyksta tyrimas, negalėtų būti pateikiami ar tiekiami rinkai arba eksportuojami.

3. Jei nenustatyta kitaip, gavusi pagrįstą skundą kompetentinga institucija per 30 dienų laikydama nacionalinės teisės aktų informuoja straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis, pateikusius pagrįstus skundus, apie tolesnius veiksmus, kurių buvo imtasi dėl pateikto skundo, ir nurodo jų motyvus.

4. Nedarant poveikio pareigoms pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 ⁽²⁶⁾ valstybės narės numato priemones, kad apsaugotų fizinių ar juridinių asmenų, pateikiančių pagrįstus skundus arba atliekančių tyrimus, kuriais siekiama patikrinti, ar veiklos vykdytojai ar prekyautojai laikosi šio reglamento, tapatybę.

32 straipsnis

Teisė kreiptis į teismą

1. Bet kuris pakankamai suinteresuotas fizinis ar juridinis asmuo, kaip nustatyta pagal esamą nacionalinę teisių gynimo priemonių sistemą, įskaitant tuos atvejus, kai asmenys atitinka nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus, ir apima asmenis, pateikusius pagrįstą skundą pagal 31 straipsnį, turi turėti galimybę naudotis administracinėmis ar teisminėmis procedūromis, kad būtų peržiūrėtas kompetentingų institucijų sprendimų, veiksmų ar neveikimo pagal šį reglamentą teisėtumas.

2. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis jokioms nacionalinės teisės nuostatomis, kuriomis reglamentuojama teisė kreiptis į teismą ir kuriomis reikalaujama, kad prieš kreipiantis dėl teismo nagrinėjimo būtų pritaikytos visos administracinės peržiūros procedūros.

7 SKYRIUS

INFORMACINĖ SISTEMA

33 straipsnis

Informacinė sistema

1. Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 30 d. Komisija sukuria ir vėliau tvarko informacinę sistemą, kurioje saugomi pagal 4 straipsnio 2 dalį pateikti išsamaus patikrinimo pareiškimai.

2. Nedarant poveikio 2 ir 3 skyriuose nustatytų pareigų vykdymui, informacinėje sistemoje turi būti bent šios funkcijos:

- a) veiklos vykdytojų ir prekyautojų bei jų įgaliotųjų atstovų Sąjungoje registravimas; į veiklos vykdytojų, atitinkamus produktus įforminančių pagal muitinės procedūrą „išleidimas į laisvą apyvartą“ arba „eksportas“, registracijos profilį įtraukiamas ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo kodas (EORI kodas), nustatytas pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 9 straipsnį;
- b) išsamaus patikrinimo pareiškimų registravimas, įskaitant kiekvieno išsamaus patikrinimo, pateikiamo per informacinę sistemą, pareiškimo registracijos numerio pranešimą atitinkamam veiklos vykdytojui ar prekyautojui;
- c) taikant 4 straipsnio 8 ir 9 dalis – esamų išsamaus patikrinimo pareiškimų registracijos numerio pateikimas;
- d) jei įmanoma, atitinkamų sistemų duomenų konvertavimas, kad būtų galima nustatyti geografinę vietą;
- e) išsamaus patikrinimo pareiškimų kontrolės rezultatų registravimas;
- f) sujungimas su muitinėmis per Europos Sąjungos muitinės vieno langelio aplinką pagal 28 straipsnį, be kita ko, kad būtų galima teikti 26 straipsnio 6–9 dalyse nurodytus pranešimus ir prašymus;
- g) atitinkamos informacijos teikimas, siekiant remti rizikos profiliavimą, reikalingą 16 straipsnio 5 dalyje nurodytam patikrų planui parengti, įskaitant patikrų rezultatus, veiklos vykdytojų, prekyautojų ir atitinkamų biržos prekių bei atitinkamų produktų rizikos profiliavimą, siekiant nustatyti, remiantis elektroninėmis duomenų apdorojimo priemonėmis, patikrintinus veiklos vykdytojus ir prekyautojus, kaip nurodyta 16 straipsnio 5 dalyje, ir atitinkamus produktus, kuriuos turi patikrinti kompetentingos institucijos;
- h) kompetentingų institucijų, taip pat kompetentingų institucijų ir Komisijos administracinės pagalbos teikimo ir bendradarbiavimo palengvinimas, kad būtų galima keistis informacija ir duomenimis;

⁽²⁶⁾ 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17).

i) kompetentingų institucijų ir veiklos vykdytojų bei prekyautojų komunikacijos rėmimas šio reglamento įgyvendinimo tikslais, be kita ko, kai tikslinga, naudojantis skaitmeninėmis tiekimo valdymo priemonėmis.

3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato šiame straipsnyje numatytos informacinės sistemos veikimo taisykles, įskaitant asmens duomenų apsaugos ir keitimosi duomenimis su kitomis IT sistemomis taisykles. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 36 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Komisija prieigą prie tos informacinės sistemos suteikia muitinei, kompetentingoms institucijoms, veiklos vykdytojams bei prekyautojams ir, jei taikytina, jų įgaliotiesiems atstovams, pagal jų atitinkamas pareigas pagal šį reglamentą.

5. Laikydamosi Sąjungos atvirų duomenų politikos, Komisija suteikia plačiai visuomenei prieigą prie visų informacijos sistemos anonimizuoatų duomenų rinkinių atviru ir kompiuteriu skaitomu formatu, kuriuo užtikrinamas sąveikumas, pakartotinis naudojimas ir prieinamumas.

8 SKYRIUS

PERŽIŪRA

34 straipsnis

Peržiūra

1. Ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d. Komisija pateikia poveikio vertinimą ir, kai tikslinga, pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šio reglamento taikymo srities išplėtimo, kad į ją patektų ir kita miškinga žemė. Vertinimas apima, inter alia, 2 straipsnyje nurodytą atskaitos datą, siekiant kuo labiau sumažinti Sąjungos indėlį į natūralių ekosistemų konversiją ir alinimą. Į peržiūrą įtraukiamas atitinkamų biržos prekių poveikio miškų naikinimui ir alinimui vertinimas.

2. Ne vėliau kaip 2025 m. birželio 30 d. Komisija turėtų pateikti poveikio vertinimą ir, jei tikslinga, pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šio reglamento taikymo srities išplėtimo, kad į ją patektų ir kitos natūralios ekosistemos, įskaitant kitą žemę, kurioje yra didelių anglies sancaupų ir kuri turi didelę biologinės įvairovės vertę, pavyzdžiui, pievas, durpynus ir šlapynes. Vertinimas apima galimą ekosistemų plėtrą, be kita ko, remiantis 2 straipsnyje nurodyta atskaitos data, siekiant kuo labiau sumažinti Sąjungos indėlį į natūralių ekosistemų konversiją ir alinimą. Peržiūroje taip pat atsižvelgiama į poreikį ir galimybes išplėsti šio reglamento taikymo sritį, kad į ją patektų kitos biržos prekės, įskaitant kukurūzus. Į peržiūrą įtraukiamas atitinkamų biržos prekių poveikio miškų naikinimui ir alinimui, kurie matosi iš mokslinių duomenų, vertinimas ir atsižvelgiama į vartojimo pokyčius.

3. Į 2 dalyje nurodytą poveikio vertinimą taip pat įtraukiama vertinimas, ar tikslinga iš dalies pakeisti arba išplėsti I priede išvardytų atitinkamų produktų sąrašą, siekiant užtikrinti, kad į tą sąrašą būtų įtraukti svarbiausi produktai, kuriuose yra atitinkamų biržos prekių, kurie buvo jomis šeriami arba pagaminti jas naudojant. Atliekant tą vertinimą ypatingas dėmesys skiriamas galimam biodegalų (SS kodas 3826 00) įtraukimui į I priedą.

4. Atliekant 2 dalyje nurodytą poveikio vertinimą taip pat įvertinamas finansų įstaigų vaidmuo užkertant kelią finansiniams srautams, tiesiogiai ar netiesiogiai prisidedantiems prie miškų naikinimo ir alinimo, ir įvertinamas poreikis tuo atžvilgiu Sąjungos teisės aktuose numatyti konkrečias finansų įstaigų pareigas, atsižvelgiant į visus atitinkamus esančius horizontaliuosius ir sektorinius teisės aktus.

5. Komisija pagal 35 straipsnį gali priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas I priedas, kiek tai susiję su atitinkamais produktų, kuriuose yra atitinkamų prekių, kurie buvo šerti arba kurie buvo pagaminti naudojant atitinkamas biržos prekes, KN kodais.

6. Ne vėliau kaip 2028 m. birželio 30 d. ir po to bent kas penkerius metus Komisija atlieka bendrą šio reglamento peržiūrą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą, prie kurios, jei tinkama, prideda pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto. Pirmojoje ataskaitoje, remiantis konkrečiais tyrimais, visų pirma įvertinama:

a) poreikis ir galimybės imtis papildomų prekybos palengvinimo priemonių, visų pirma taikomų mažiausiai išsivysčiusioms šalims, patiriančioms itin didelį šio reglamento poveikį, ir šalims ar jų dalims, klasifikuojamoms kaip standartinės ar didelės rizikos šalys, kurios padėtų pasiekti šio reglamento tikslus;

- b) šio reglamento poveikis ūkininkams, visų pirma smulkiesiems ūkininkams, čiabuvių tautoms ir vietos bendruomenėms, taip pat tai, ar reikia teikti daugiau pagalbos, kad būtų pereita prie tvarių tiekimo grandinių ir kad smulkieji ūkininkai laikytųsi šio reglamento reikalavimų;
- c) papildomas sąvokos „miškų alinimas“ apibrėžties išplėtimas, remiantis išsamia analize ir atsižvelgiant į tarptautinėse diskusijose šiuo klausimu padarytą pažangą;
- d) privalomo daugiakampių naudojimo riba, kaip nurodyta 2 straipsnio 28 punkte, atsižvelgiant į jos poveikį kovai su miškų naikinimu ir alinimu;
- e) į šio reglamento taikymo sritį patenkančių atitinkamų biržos prekių ir atitinkamų produktų prekybos modelių pokyčiai, kai tie pokyčiai galėtų parodyti apėjimo praktiką;
- f) tai, ar atliktos patikros buvo veiksmingos siekiant užtikrinti, kad rinkai tiekiamos arba eksportuojamos atitinkamos biržos prekės ir atitinkami produktai atitiktų 3 straipsnį.

9 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 34 straipsnio 5 dalyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2023 m. birželio 29 d. Likus ne mažiau kaip šešioms mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudoti deleguotaisiais igaliojimais ataskaitą. Deleguotieji igaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 34 straipsnio 5 dalyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 34 straipsnio 5 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

36 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁷⁾.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis, atsižvelgiant į jo 11 straipsnio nuostatas.

⁽²⁷⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo igaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

37 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 panaikinamas nuo 2024 m. gruodžio 30 d.
2. Tačiau Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 iki 2027 m. gruodžio 31 d. toliau taikomas medienai ir medienos produktams, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 995/2010 2 straipsnio a punkte, kurie buvo pagaminti iki 2023 m. birželio 29 d. ir pateikti rinkai nuo 2024 m. gruodžio 30 d.
3. Nukrypstant nuo šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies, mediena ir medienos produktai, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 995/2010 2 straipsnio a punkte, kurie buvo pagaminti anksčiau nei 2023 m. birželio 29 d. ir pateikti rinkai nuo 2027 m. gruodžio 31 d., turi atitikti 3 straipsnį.

38 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymo pradžios data

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. Atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalį, 3–13, 16–24, 26, 31 ir 32 straipsniai taikomi nuo 2024 m. gruodžio 30 d.
3. Išskyrus produktus, kuriems taikomas Reglamento (ES) Nr. 995/2010 priedas, veiklos vykdytojams, kurie buvo labai mažos ir mažosios įmonės, įsteigtos ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. pagal atitinkamai Direktyvos 2013/34/ES 3 straipsnio 1 ar 2 dalį, šio straipsnio 2 dalyje nurodyti straipsniai taikomi nuo 2025 m. birželio 30 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2023 m. gegužės 31 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

R. METSOLA

Tarybos vardu

Pirmininkas

P. KULLGREN

I PRIEDAS

Atitinkamos biržos prekės ir atitinkami produktai, kaip nurodyta 1 straipsnyje

Pateikiamoje lentelėje išvardytos šio reglamento 1 straipsnyje nurodytos biržos prekės, kurios yra klasifikuojamos pagal Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priede nustatytą Kombinuotąją nomenklatūrą.

Išskyrus gamybos proceso šalutinius produktus, kai šis procesas susijęs su medžiagomis, kurios nėra atliekos, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 1 punkte, šis reglamentas netaikomas prekėms, jei jos gaminamos tik iš medžiagų, kurios užbaigė savo gyvavimo ciklą ir kitu atveju būtų išmestos kaip atliekos, kaip apibrėžta tos direktyvos 3 straipsnio 1 punkte.

Atitinkama biržos prekė	Atitinkami produktai
Galvijai	0102 21, 0102 29 Gyvi galvijai ex 0201 Galvijų mėsa, šviežia arba atšaldyta ex 0202 Galvijų mėsa, užšaldyta ex 0206 10 Galvijų valgomieji subproduktai, švieži arba atšaldyti ex 0206 22 Galvijų kepenys, užšaldytos ex 0206 29 Galvijų valgomieji subproduktai (išskyrus liežuvius ir kepenis), užšaldyti ex 1602 50 Kiti paruošti arba konservuoti gaminiai iš galvijų, galvijų subproduktų arba kraujo ex 4101 Žaliavinės galvijų odos (šviežios arba sūdytos, džiovintos, kalkintos, pikeliuotos arba kitu būdu konservuotos, bet neraugintos, neišdirbtos į pergamentą arba toliau neapdorotos), be plaukų arba su plaukais, skeltinės arba neskeltinės ex 4104 Galvijų odos, raugintos arba krastas, be plaukų, skeltinės arba neskeltinės, bet toliau neapdorotos ex 4107 Išdirbtos galvijų odos, toliau apdorotos po rauginimo arba krasto pagaminimo, įskaitant odas, išdirbtas į pergamentą, be plaukų, skeltinės arba neskeltinės, kitos nei oda pagal poziciją 4114
Kakava	1801 Kakavos pupelės, sveikos arba smulkintos, žalios arba skrudintos 1802 Kakavos lukštai, išaižos, luobelės ir kitos kakavos atliekos 1803 Kakavos pasta, iš kurios pašalinti arba nepašalinti riebalai 1804 Kakavos sviestas, riebalai ir aliejus 1805 Kakavos milteliai, į kuriuos ne pridėta cukraus arba kitų saldiklių 1806 Šokoladas ir kiti maisto produktai, turintys kakavos
Kava	0901 Kava, skrudinta arba neskrudinta, be kofeino arba su kofeinu; kavos išaižos ir luobelės; kavos pakaitalai, turintys bet kokį kiekį kavos

Atitinkama biržos prekė	Atitinkami produktai
Alyvpalmių aliejus	<p>1207 10 Palmių riešutai ir jų branduoliai</p> <p>1511 Palmių aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti</p> <p>1513 21 Neapdorotas palmių branduolių ir atalių aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti</p> <p>1513 29 Palmių ir atalių aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti (išskyrus neapdorotą aliejų)</p> <p>2306 60 Išspaudos ir kitos kietos palmių riešutų arba palmių branduolių riebalų ar aliejaus ekstrakcijos liekanos, maltos arba nemaltos, granuliuotos arba negranuliuotos</p> <p>ex 2905 45 Glicerolis, 95 % ar didesnės koncentracijos (apskaičiuojant nuo sauso produkto svorio)</p> <p>2915 70 Palmitino rūgštis, stearino rūgštis, jų druskos ir esteriai</p> <p>2915 90 Sočiosios alifatinės monokarboksirūgštys ir jų anhidridai, halogenidai, peroksidai ir peroksirūgštys; jų halogeninti, sulfoninti, nitrinti arba nitrozinti dariniai (išskyrus skruzdžių rūgštį ir acto rūgštį, mono-, di- arba trichloracto rūgštis, propiono rūgštį, butano (sviesto) ir pentano (valerijonų) rūgštis, palmitino ir stearino rūgštis, jų druskas ir esterius bei acto rūgšties anhidridą (acetanhidridą))</p> <p>3823 11 Pramoninė stearino rūgštis</p> <p>3823 12 Pramoninė oleino rūgštis</p> <p>3823 19 Pramoninės riebalų monokarboksirūgštys; distiliuotos riebalų rūgštys (išskyrus stearino rūgštį, oleino rūgštį ir talo alyvos riebalų rūgštis)</p> <p>3823 70 Pramoniniai riebalų alkoholiai</p>
Guma	<p>4001 Gamtinis kaučiukas, balata, gutaperčia, gvajulė, čiklė ir panašios gamtinės dervos, turinčios pirminių formų arba plokščių, lakštų arba juostelių pavidalą</p> <p>ex 4005 Nevulkanizuotas kaučiukas, į kurį primaišyta kitų medžiagų, turintis pirminių formų arba plokščių, lakštų arba juostelių pavidalą</p> <p>ex 4006 Kitos formos (pvz., strypai, vamzdžiai ir profiliai) gaminiai (pvz., diskai ir žiedai) iš nevulkanizuoto kaučiuko</p> <p>ex 4007 Vulkanizuoto kaučiuko (gumos) siūlai ir kordas (virvės)</p> <p>ex 4008 Plokštės, lakštai, juostelės, strypai ir profiliai iš vulkanizuoto kaučiuko (gumos), išskyrus kietą gumą</p> <p>ex 4010 Konvejerių juostos, pavarų diržai arba jiems gaminti naudojamas beltingas iš vulkanizuoto kaučiuko (gumos)</p> <p>ex 4011 Naujos pneumatinės guminės padangos</p> <p>ex 4012 Restauruotos arba naudotos pneumatinės guminės padangos; padangos pilnavidurės (vientisos) arba su izoliuotu oro sluoksniu, padangų protektoriai ir padangų juostos, iš gumos</p>

Atitinkama biržos prekė	Atitinkami produktai
	<p>ex 4013 Guminės kameros</p> <p>ex 4015 Drabužiai ir drabužių priedai (įskaitant pirštines, kumštines pirštines ir puspilštines), įvairios paskirties, iš vulkanizuoto kaučiuko (gumos), išskyrus kietą gumą</p> <p>ex 4016 kiti gaminiai iš vulkanizuoto kaučiuko (gumos), išskyrus kietą gumą, nenurodyti kitur 40 skirsnyje</p> <p>ex 4017 Kietą gumą (pavyzdžiui, ebonitas), visų pavidalų, įskaitant atliekas ir laužą; gaminiai iš kietos gumos</p>
Sojos	<p>1201 Sojos, smulkintos arba nesmulkintos</p> <p>1208 10 Sojų miltai ir rupiniai</p> <p>1507 Sojų aliejus ir jo frakcijos, nerafinuoti arba rafinuoti, bet chemiškai nemodifikuoti</p> <p>2304 Išspaudos ir kitos kietos sojų aliejaus ekstrahavimo liekanos, maltos arba nemaltos, granuliuotos arba negranuliuotos</p>
Mediena	<p>4401 Malkinė mediena, turinti rąstgalių, pliauskų, šakų, žabų kūlelių arba panašų pavidalą; medienos skiedros arba smulkiniai; pjuvenos, medienos atliekos ir atraižos, neaglomeruotos arba aglomeruotos ir turinčios rąstgalių, briketų, granulių arba panašų pavidalą</p> <p>4402 Medžio anglis, įskaitant kevalų arba riešutų anglis, aglomeruotos arba neaglomeruotos</p> <p>4403 Padarinė mediena, nuo kurios nuskusta arba nenuskusta žievė ar balana arba kuri grubiai aptašyta ar neaptašyta</p> <p>4404 Lankinė mediena; perskelti mediniai poliai; medinės kartys, kuolai, stulpeliai ir mietai, nusmailintu galu, bet išilgai neperpjauti; medinės lazdos, grubiai aptašytos, bet nenutekintos, lenktos arba kitais būdais apdorotos, tinkamos naudoti lazdų, skėčių, įrankių rankenoms arba panašiams gaminiams gaminti; plonų juostelių pavidalo ir panaši mediena</p> <p>4405 Medienos vata; medienos miltai</p> <p>4406 Mediniai geležinkelio arba tramvajaus bėgių pabėgiai</p> <p>4407 Mediena, kurios storis didesnis kaip 6 mm, išilgai perpjauta arba perskelta, drožtinė arba lukštinta, obliuota arba neobliuota, šlifluota arba nešlifluota ar sujungta arba nesujungta galais</p> <p>4408 Lakštinė faneruotė (įskaitant gautą drožiant sluoksniuotą medieną), skirta fanerai arba panašiai sluoksniuotajai medienai gaminti, ir kita mediena, kurios storis ne didesnis kaip 6 mm, išilgai perpjauta, drožtinė arba lukštinta, obliuota arba neobliuota, šlifluota arba nešlifluota, sudurta arba nesudurta ar sujungta arba nesujungta galais</p> <p>4409 Mediena (įskaitant palaidas lenteles ir frizus (apvadus), skirtus parketui), ištisai profiluota (su įlaidais, išdrožomis, užkairiais, nuosklembomis, V formos sąlaidomis, briaunelėmis, formuota, suapvalinta arba panašiai profiluota) išilgai bet kurios briaunos, galo arba paviršiaus, obliuota arba neobliuota, šlifluota arba nešlifluota ar sujungta arba nesujungta galais</p> <p>4410 Drožlių plokštės, orientuotosios skiedrantų plokštės (OSB) ir panašios plokštės (pavyzdžiui, plosteikių plokštės) iš medienos arba iš kitų panašių į medieną medžiagų, aglomeruotos arba neaglomeruotos dervomis arba kitais organiniais rišikliais</p> <p>4411 Plaušo plokštės iš medienos arba iš kitų panašių į medieną medžiagų, surištos arba nesurیشtos dervomis arba kitomis organinėmis medžiagomis</p>

Atitinkama biržos prekė	Atitinkami produktai
	<p>4412 Fanera, faneruoti skydai ir panaši sluoksniuotoji mediena</p> <p>4413 Tankioji mediena, turinti bloką, plokščių, lentelių arba profilių pavidalą</p> <p>4414 Mediniai paveikslų, fotografijų, veidrodžių ir panašių daiktų rėmai</p> <p>4415 Medinės dėžės, dėžutės, grotelinės dėžės, būgnai ir panaši tara; mediniai kabelių būgnai; padėklai, dėžiniai padėklai ir kiti mediniai krovimo skydai;</p> <p>mediniai padėklų apvadai</p> <p>(Neįskaitant pakavimui skirtų medžiagų, kurios naudojamos išimtinai kaip pakavimo medžiagos prilaikyti, apsaugoti ar gabenti rinkai pateiktą produktą.)</p> <p>4416 Medinės statinės, statinaitės, kubilai, puskubilai ir kiti kubilių gaminiai bei jų dalys, įskaitant statinių šulus</p> <p>4417 Mediniai įrankiai, įrankių korpusai, įrankių rankenos, šluotų, šepečių ir teptukų korpusai ir kotai; mediniai kurpaliai ir kailiamaučiai</p> <p>4418 Statybiniai stalių ir dailidžių gaminiai iš medienos, įskaitant tuščiavidurius skydus, sumontuotus grindų skydus, malksnas ir skalas</p> <p>4419 Mediniai stalo ir virtuvės reikmenys</p> <p>4420 Medienos mozaikos ir medienos inkrustacijos; medinės skrynutės ir papuošalų arba stalo įrankių dėžutės ir panašūs dirbiniai iš medienos; statulėlės ir kiti dekoratyviniai dirbiniai iš medienos; mediniai baldų reikmenys, neklasifikuojami 94 skirsnyje</p> <p>4421 Kiti medienos dirbiniai</p> <p>Plaušiena ir popierius, nurodyti Kombinuotosios nomenklatūros 47 ir 48 skyriuose, išskyrus iš bambuko pagamintus ir perdirbti skirtus produktus (atliekos ir liekanos)</p> <p>ex 49 Spausdintos knygos, laikraščiai, reprodukcijos ir kiti poligrafijos pramonės gaminiai; rankraščiai, mašinarščiai ir brėžiniai, iš popieriaus</p> <p>ex 9401 Sėdimieji baldai (išskyrus priskiriamus 9402 pozicijai), transformuojami arba netransformuojami į gulimuosius baldus, ir jų dalys, iš medžio</p> <p>9403 30, 9403 40, 9403 50, 9403 60 ir 9403 91 Mediniai baldai ar jų dalys</p> <p>9406 10 Mediniai surenkamieji statiniai</p>

II PRIEDAS

Išsamaus patikrinimo pareiškimas

Informacija, kuri turi būti pateikta išsamaus patikrinimo pareiškime pagal 4 straipsnio 2 dalį:

1. Veiklos vykdytojo pavadinimas, adresas ir, jei atitinkamos biržos prekės ir atitinkami produktai įvežami į rinką arba iš jos išvežami, ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo (EORI) kodas pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 9 straipsnį.
2. Suderintos sistemos kodas, laisvos formos aprašymas, įskaitant prekybinį pavadinimą ir, kai taikytina, visą mokslinį pavadinimą, ir atitinkamo produkto, kurį veiklos vykdytojas ketina pateikti rinkai arba eksportuoti, kiekis. Kiekis turi būti išreikštas grynosios masės kilogramais, ir, kai taikytina, taip pat papildomu matavimo vienetu, nurodytu Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priede, kartu su nurodytu Suderintos sistemos kodu arba, kitais atvejais, išreikštas grynąja mase arba, kai taikytina, tūriu ar vienetų skaičiumi. Papildomas matavimo vienetas taikomas, kai jis nuosekliai apibrėžtas visoms galimoms subpozicijoms pagal Suderintos sistemos kodą, nurodytą išsamaus patikrinimo pareiškime.
3. Gamybos šalis ir visų žemės sklypų, kuriuose buvo pagamintos atitinkamos biržos prekės, geografinė vieta. Atitinkamų produktų, kuriuose yra galvijų arba kurie buvo pagaminti juos naudojant, ir tokių atitinkamų produktų, kurie buvo šeriami atitinkamais produktais, atveju nurodoma visų ūkių, kuriose galvijai buvo laikomi, geografinė vieta. Jeigu atitinkame produkte yra biržos prekių, pagamintų skirtinguose žemės sklypuose, arba jis pagamintas naudojant tokias prekes, įtraukiamos visų skirtingų žemės sklypų geografinės vietos vadovaujantis 9 straipsnio 1 dalies d punktu.
4. Veiklos vykdytojų, kurie nurodo esamo išsamaus patikrinimo pareiškimą pagal 4 straipsnio 8 ir 9 dalis, atveju – esamo išsamaus patikrinimo pareiškimo registracijos numeris.
5. Tekstas: „Pateikdamas šį išsamaus patikrinimo pareiškimą veiklos vykdytojas patvirtina, kad buvo atliktas išsamus patikrinimas pagal Reglamentą (ES) 2023/1115 ir nenustatyta jokios rizikos arba nustatyta tik nedidelė rizika, kad atitinkami produktai neatitinka to reglamento 3 straipsnio a arba b punktų.“
6. Parašas toliau nurodytu formatu:
„Subjekto, kurio vardu pasirašoma, pavadinimas:
data:
Pavadinimas (vardas, pavardė) ir pareigos: Parašas:“.